

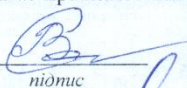
МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет податкової справи, обліку та аудиту
Кафедра облікових технологій та бізнес-аналітики

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

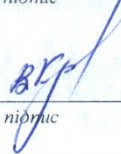
на тему «Обліково-аналітичне забезпечення управління лізинговими операціями»

здобувача вищої освіти II курсу, групи ОМУ-21-2,
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»,
освітньо-професійна програма «Управлінський облік та бізнес-аналітика»

підпис

Сотнікової Валерії Андріївни

Науковий керівник:

підпис

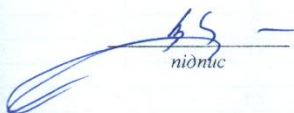
Краєвський Володимир Миколайович
доктор економічних наук, професор

Керівник освітньо-професійної програми:

підпис

Титенко Лариса Василівна
кандидат економічних наук, доцент

Допущено до захисту за рішенням кафедри облікових технологій та бізнес-аналітики, протокол
від «18» 01 20 23 р. № 8

підпис

Паянок Тетяна Миколаївна
кандидат економічних наук, доцент

Ірпінь – 2023

Реєстрація №

16

номер

23.01.23

дата

підпис фахівця кафедри

Результат
перевірки

до захисту на
доопрацювання

30.12.22

дата

ініціали, прізвище наукового керівника

Результат захисту

87

оцінка

04.02.2023

дата захисту

Голова комісії

підпис

Савчук В. К., д.е.н., професор

Члени комісії

підпис

Краєвський В. М., д.е.н., професор

підпис

Паянок Т. М., к.е.н., доцент

підпис

Титенко Л. В., к.е.н., доцент

БЛАНК ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Об'єкти контролю	Діапазон оцінки в балах	Фактична кількість балів	Примітки	Дата, П.І.П.: керівника, голови комісії, членів комісії, секретаря, (підписи)
ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ КЕРІВНИКОМ ТА РЕЦЕНЗЕНТОМ				
1. Зміст роботи (якість теоретичного матеріалу, його зв'язок з практичним, вміння представляти матеріал в логічній послідовності, наявність висновків та пропозицій)	від 0 до 30	25		
2. Дотримання вимог щодо оформлення	від 0 до 10	10		
3. Вчасне виконання роботи на всіх етапах у встановлені кафедрою терміни	від 0 до 5	5		
4. Рецензент	від 0 до 5	5		
РАЗОМ БАЛІВ	від 0 до 50	45		
ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ КОМІСІЄЮ ПО ЗАХИСТУ				
1. Доповідь	від 0 до 10	10		
2. Роздатковий матеріал	від 0 до 5	5		
3. Знання теоретичного та практичного матеріалу, вміння відповідати на запитання	від 0 до 25	25		
4. Апробація (участь у конференціях)	від 0 до 10	2		
РАЗОМ БАЛІВ	від 0 до 50	42		
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ БАЛІВ	від 0 до 100	87		

ПЕРЕВЕДЕННЯ ОЦІНКИ ЗА 100-БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКАЛИ ТА ШКАЛИ ЄКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	Дата	П.І.П.: голови, членів комісії, секретаря, (підпис)
87	B	C	04.02.2023	Савчук В.К., д.е.н, професор Кравецький В.М., д.е.н, професор Лялюк Т.М., к.е.н, доцент Тютенко А.В., к.е.н, доцент Остапенко Я.В., к.е.н, доцент

Правила переведення оцінок до національної шкали та шкали ЄКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	5 (відмінно)
80-89	B	4 (добре)
70-79	C	
60-69	D	3 (задовільно)
50-59	E	
35-49	FX	2 (незадовільно)

**МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет податкової справи, обліку та аудиту

Кафедра облікових технологій та бізнес-аналітики

Спеціальність: 071 «Облік і оподаткування»

Освітньо-професійна програма: «Управлінський облік та бізнес-аналітика»

Затверджую

Завідувач кафедри

Т.М. Паянок

«16» 03 2022 р.

ЗАВДАННЯ

на кваліфікаційну роботу здобувачу вищої освіти
Сотніковій Валерії Андріївні

1. Тема кваліфікаційної роботи: «Обліково-аналітичне забезпечення управління лізинговими операціями», затверджена наказом ректора від «31» 01 2022 № 196

2. Строк здачі закінченої роботи: «30» 12 20 22 р.

3. Цільова установка (мета роботи): опрацювання цілісної системи науково-методичних положень і практичних рекомендацій з організації обліку та аналізу ефективності фінансового лізингу як форми інвестування на рівні суб'єктів господарювання.

Об'єкт дослідження: фінансовий лізинг як форма інвестування.

Предмет дослідження: є організація та методика обліку та аналізу фінансового лізингу на підприємствах сфери матеріального виробництва.

4. Вихідні дані до роботи: дисертаційні дослідження, монографії, наукові статті, публікації із зазначеної тематики.

5. Перелік графічного матеріалу: 26 таблиць та 12 рисунків, графіків, схем.

6. Зміст кваліфікаційної роботи (перелік питань за кожним розділом):

- сутність лізингових операцій та їх економічний зміст;
- визнання, класифікація та оцінка необоротних активів в бухгалтерському обліку;
- нормативно-правове регулювання обліку необоротних активів;
- організаційно-економічна характеристика ТДВ «Яготинський маслозавод»;
- відображення лізингових операцій у системі бухгалтерського обліку;
- особливості та відмінності обліку операцій з фінансового лізингу в арендаря згідно з МСФЗ та П(С)БО;

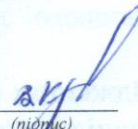
- методика аналізу ефективності лізингових операцій;
- фінансовий аналіз ефективності діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод» як основа для проведення інвестиційної діяльності;
- методика аудиту лізингових операцій;

7. Календарний план виконання роботи:

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	
		за планом	фактично
1	Вибір теми, вивчення літературних джерел та складання плану роботи	16.09.2021-30.10.2021	16.10.2021
2	Підготовка розділу роботи та подання його керівнику		
2.1	перший розділ	02.11.2021-23.05.2022	20.05.2022
2.2	другий розділ	24.05.2022-24.10.2022	24.09.2022
2.3	третій розділ	27.10.2022-25.12.2022	20.12.2022
2.4	вступ і висновки	19.12.2022-25.12.2022	20.12.2022
3	Попередній захист роботи	30.12.2022	30.12.2022
4	Отримання відгуку керівника роботи	24.01.2023	24.01.2023
5	Отримання зовнішньої рецензії	24.01.2023-25.01.2023	24.01.2023
6	Допуск до захисту завідувача кафедри	30.12.2022	30.12.2022
7	Захист кваліфікаційної роботи	03.02.2023	03.02.2023

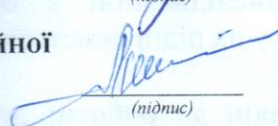
8. Дата видачі завдання: «16» 09 2022р.

9. Керівник кваліфікаційної роботи

(підпис)

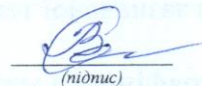
Т.М. ГРАЄВА
ініціали, прізвище

10. Керівник освітньо-професійної програми

(підпис)

Л.В. Титенко
ініціали, прізвище

11. Завдання до виконання отримав
здобувач вищої освіти

(підпис)

В.А. Сотнікова
ініціали, прізвище

АНОТАЦІЯ

«Обліково-аналітичне забезпечення управління лізинговими операціями»

тема кваліфікаційної роботи

Метою кваліфікаційної роботи є опрацювання цілісної системи науково-методичних положень і практичних рекомендацій з організації обліку та аналізу ефективності фінансового лізингу як форми інвестування на рівні суб'єктів господарювання.

Завданнями роботи є:

- визначити підходи до класифікації орендних відносин, їх функції та історія становлення;
- дослідити стан фінансового лізингу в Україні та його нормативно-правове забезпечення;
- розкрити методику обліку об'єктів операційної оренди та шляхи її вдосконалення;
- дослідити особливості обліку операцій з фінансової оренди;
- визначити особливості організації податкових розрахунків за орендними операціями;
- розкрити методику аналізу ефективності лізингових операцій;
- визначити методику аудиту орендних операцій.

Предметом дослідження є організація та методика обліку та аналізу фінансового лізингу на підприємствах сфери матеріального виробництва.

Об'єктом дослідження виступають фінансовий лізинг як форма інвестування.

Базою дослідження виступає ТДВ «Яготинський маслозавод».

За результатами дослідження сформульовані висновки та рекомендації щодо вдосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління лізинговими операціями.

Одержані результати можуть бути використані в практичній діяльності в ТДВ «Яготинський маслозавод» та інших підприємствах, установах та організаціях України з метою вдосконалення управління лізинговими операціями. Дана робота стане у пригоді студентам, які навчаються на економічних факультетах, аспірантам і викладачам, а також практичним працівникам: бухгалтерам, аналітичним працівникам.

Кваліфікаційна робота містить 74 сторінки, 26 таблиць, 12 рисунків, список використаних джерел з 25 найменувань.

Ключові слова: лізинг, лізингові операції, фінансовий лізинг, аналіз лізингових операцій.

Рік виконання кваліфікаційної роботи: 2022

Рік захисту роботи: 2023

SUMMARY

«Accounting and analytical support for the management of leasing operations»

the theme of the final qualification (diploma) work

The purpose of the work is to develop a complete system of scientific and methodological provisions and practical recommendations for the organization of accounting and analysis of the effectiveness of financial leasing as a form of investment at the level of economic entities.

The tasks of the work are:

- to determine approaches to the classification of lease relationships, their functions and the history of formation;
- investigate the state of financial leasing in Ukraine and its regulatory and legal support;
- to reveal the method of accounting for objects of operating lease and ways of its improvement;
- investigate the peculiarities of accounting for financial lease operations;
- to determine the peculiarities of the organization of tax calculations for lease operations;
- to reveal the methodology of analysis of the effectiveness of leasing operations;
- to determine the methodology of the audit of rental operations.

The subject of research is the organization and methodology of accounting and analysis of financial leasing at enterprises in the field of material production.

The object of research is financial leasing as a form of investment.

The basis of the research is Yagotynsky Butter Plant LLC

According to the results of the research are formulated conclusions and recommendations regarding the improvement of accounting and analytical support for the management of leasing operations.

The obtained results can be used in practical activities at at Yagotynsky Butter Plant LLC and other enterprises, institutions and organizations of Ukraine in order to improve the management of leasing operations. This work will be useful for students studying at economic faculties, graduate students and teachers, as well as practical workers: accountants, analytical workers.

Thesis contains 74 pages, 26 tables, 12 figures, a references with 25 titles.

Keywords: leasing, leasing operations, financial leasing, analysis of leasing operations.

Year of work completion: 2022

Year of work protection: 2023

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВІДОБРАЖЕННЯ ЛІЗИНГОВИХ ОПЕРАЦІЙ В ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНІЙ СИСТЕМІ ПІДПРИЄМСТВА	9
1.1. Сутність лізингових операцій та їх економічний зміст	9
1.2. Визнання, класифікація та оцінка необоротних активів в бухгалтерському обліку	14
1.3. Нормативно-правове регулювання обліку необоротних активів	21
РОЗДІЛ 2 МЕТОДИКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ЛІЗИНГОВИХ ОПЕРАЦІЙ В ТДВ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД»	25
2.1. Організаційно-економічна характеристика ТДВ «Яготинський маслозавод»	25
2.2. Відображення лізингових операцій у системі бухгалтерського обліку	32
2.3. Особливості та відмінності обліку операцій з фінансового лізингу в орендаря згідно з МСФЗ та П(С)БО	47
РОЗДІЛ 3. МЕТОДИКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ ЛІЗИНГОВИХ ОПЕРАЦІЙ	56
3.1. Методика аналізу ефективності лізингових операцій	56
3.2. Фінансовий аналіз ефективності діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод» як основа для проведення інвестиційної діяльності	60
3.3. Методика аудиту лізингових операцій	66
ВИСНОВКИ	72
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	74
ДОДАТКИ	77

ВСТУП

Актуальність теми дослідження На сьогодні вітчизняні підприємства відчують нестачу власного капіталу для розвитку виробництва, придбання нового обладнання та використання нових технологій. Висока вартість банківських кредитних ресурсів, фінансовий стан і недостатній рівень кредитоспроможності вітчизняних підприємств зумовили необхідність упровадження ефективних і доступних способів фінансування для оновлення основних засобів і розвитку виробництва, до яких, зокрема, відноситься лізинг. У той же час, лізинг міцно увійшов у сферу банківської діяльності. Банки стали інноваторами лізингових послуг, відіграли провідну роль у процесі формування лізингових відносин в Україні та за обсягами лізингових операцій і лізингового портфеля є лідерами вітчизняного ринку лізингу.

У світовій практиці лізинг одержав стрімкий розвиток менше ніж за п'ятдесят років і сьогодні займає свою ринкову нішу, чітко характеризуючись якісною видовою характеристикою. В Україні, незважаючи на сформовані основні передумови для його безпосереднього впровадження, рівень використання лізингу залишається низьким. Так, сучасний ринок лізингових послуг характеризується різноманітністю видів та форм лізингу, а також наявністю на ринку лізингових послуг понад 100 компаній. В той же час їх діяльність оцінюється досить низькими показниками.

Вагомий внесок у формування та розвиток теоретико-методологічних засад лізингових відносин, дослідження проблемних аспектів становлення та розвитку ринку лізингових послуг, лізингових відносин, взаємодії банків з лізинговим бізнесом, організації лізингу як самостійного інструменту фінансування здійснили зарубіжні та вітчизняні вчені, підтвердження чого слугують наукові праці Дж. Алсторма, А. Аюпова, Дж. Бейлі, С. Бруса, Д. Ваховича, Д. Ван-Хорна, О. Вовчак, В. Вітрянського, І. Івасіва, Дж. Кемпбелла, Т. Кларка, Н. Кравченко, М. Колберга, К. Ларіонової,

М. Личагіна, В. Міщенко, А. Мороза, Д.Портера, П. Саблука, Т. Смовженко, Ф. Фабощі, У. Шарпа, О. Яремчука та інші. Поряд з цим, дослідження ступеня розробленості проблемних питань показують, що, незважаючи на велику увагу дослідників, багато аспектів лізингу потребують подальшого вивчення, розробки та вдосконалення, зокрема, класичні механізми лізингових операцій, інноваційні види лізингу, нові методи оцінки кредитоспроможності та аналізу фінансового стану клієнтів, управління ризиками лізингових операцій тощо. Отже, висока практична значимість і недостатня розробленість теоретичних питань дослідження лізингових операцій, стан економічного середовища та динамічність змін фінансового ринку України зумовили актуальність дослідження та були головним чинником при обранні даної теми магістерської роботи.

Метою дослідження є опрацювання цілісної системи науково-методичних положень і практичних рекомендацій з організації обліку та аналізу ефективності фінансового лізингу як форми інвестування на рівні суб'єктів господарювання.

Виконання поставленої мети передбачає постановлення та вирішення подальший головних **завдань**:

визначити підходи до класифікації орендних відносин, їх функції та історія становлення;

дослідити стан фінансового лізингу в Україні та його нормативно-правове забезпечення;

розкрити методику обліку об'єктів операційної оренди та шляхи її вдосконалення;

дослідити особливості обліку операцій з фінансової оренди;

визначити особливості організації податкових розрахунків за орендними операціями;

розкрити методику аналізу ефективності лізингових операцій;

визначити методику аудиту орендних операцій.

Об'єктом магістерської роботи є фінансовий лізинг як форма інвестування.

Предметом дослідження є організація та методика обліку та аналізу фінансового лізингу на підприємствах сфери матеріального виробництва.

Методи дослідження. В процесі дослідження у роботі використовувалися методи теоретичного узагальнення, діалектичного та системного підходу (при визначенні системи лізингових відносин); метод системного аналізу, синтезу та моделювання (при розробці моделей обліку фінансового лізингу); методи причинно наслідкового зв'язку і порівняння (при встановленні відмінностей в обліку фінансового лізингу в Україні та за кордоном, критичному аналізі змісту вітчизняних положень (стандартів) бухгалтерського обліку. Крім того методи системного підходу використовувалися при дослідженні генези економічної категорії «оренда», «лізинг», «лізингові відносини» та процесу їх обліку та аналізу. Інформаційною базою вивчення є наукові праці вітчизняних та зарубіжних економістів з обліку та аналізу орендних та лізингових операцій, зокрема нормативні та законодавчі акти України, інструктивні матеріали, а також фінансова звітність ТОВ "Яготинський маслозавод".

РОЗДІЛ І

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ

1.1. Сутність лізингових операцій та їх економічний зміст

Лізинг, як досить складне економічне явище, виник лише на певному етапі розвитку людського суспільства. Він має ряд більш простих попередників: купівлю-продаж, оренду та кредит. Однак серед економістів і юристів поки немає визначеності і єдності про час і епохи його виникнення. Ряд фахівців відносить лізинг до нових ринкових продуктів. При цьому вважають, що між орендними відносинами або лізингом дуже мало спільного. Інші вважають лізинг специфічним різновидом оренди, а період його виникнення відносять до XVIII і XIX століть. Треті повністю погоджуються з характеристикою орендних відносин як лізингових. Остання група вчених (як економісти, так і юристи) вважає, що на протязі багатьох століть формувалися і розвивалися різні орендні (лізингові) продукти, в тому числі і фінансовий лізинг. Так, російські вчені наголошують, що “Лізинг був відомий задовго до того, як жив Аристотель: знайдено декілька положень про лізинг в законах Хаммурапі, прийнятих близько 1760 р. до н.е. Римська імперія також не залишилася осторонь від проблем лізингу – вони знайшли своє відображення в Інституціях Юстиніана” [1, С. 5].

«Як свідчать історики, перша документальна згадка про лізингової угоді належить до 1066 року, коли Вільгельм Завойовник орендував у нормандських судновласників кораблі для вторгнення на Британські острови. Цей досвід не був забутий, і всього через два століття, в 1248 році, була зареєстрована перша офіційна лізингова операція – хрестоносці, готуючись до чергового походу, отримали таким чином амуніцію» [1, С. 5].

Батьківщиною сучасного лізингу вважаються США і виник він в 50-х роках XX століття. Першою спеціалізованою лізинговою компанією була “Юнайтед Стейтс Лізинг Корпорейшн”, яка створена Генрі Шонфельдом в 1952 р. в м. Сан-Франциско (штат Каліфорнія). Фактично, створення даної

лізингової компанії вказує на виділення лізингу в самостійний вид господарської діяльності, що в подальшому обумовило його перетворення в окрему галузь економічної діяльності в сфері небанківських фінансових установ. На сучасному етапі розвитку економічних відносин в світі свого розвитку здобули національні лізингові ринки як складові ринку небанківських фінансових послуг. Лізинг став однією з складових інвестиційної політики в країнах світу. Темпи зростання лізингових операцій, як правило, випереджають темпи зростання основних макроекономічних показників, що обумовлено насиченістю і розгалуженістю лізингових операцій.

Стосовно України, то на думку О.В. Грабельської «сьогодні лізингова діяльність стала сферою прибуткового промислового і банківського бізнесу у розвинених країнах світу. Це – один із найефективніших сучасних фінансових інструментів розширення інвестиційної діяльності. Сучасний ринок лізингових послуг характеризується різноманітністю форм лізингу, моделей лізингових контрактів і юридичних норм, які регулюють лізингові операції. Лізинг, що є однією з форм кредитування економіки, відіграє доволі важливу роль у економіках розвинених країн і значна частка капітальних інвестицій здійснюється саме через лізингове фінансування. За даними дослідження ринку лізингу, проведеного Асоціацією “Українське об’єднання лізингодавців” та Держфінпослуг, ринок лізингових послуг звужується, що зменшує конкуренцію. Наприклад, ще за станом на 2005 рік, кількість лізингових компаній сягала 200. Зараз активну діяльність ведуть не більше 20-30 компаній, оскільки невеличкі, незалежні лізингодавці фактично на 100 % згорнули свою активну діяльність і лише продовжують “відпрацьовувати” укладені раніше договори» [2].

Розвиток лізингової індустрії вимагає удосконалення системи управління діяльністю лізингової компанії та її інформаційних підсистем. Напрями удосконалення вимагають розробки теоретичних положень лізингу, які полягають у визначення економічного змісту поняття “лізинг”, “лізингова

діяльність”, “лізингова угода”, обґрунтування між предметних зв’язків, визначення сучасних концепцій його розвитку, з’ясування складу та сутності функцій даного виду сучасних фінансових інструментів.

Досліджуючи поняття лізингу як економічної категорії, варто відмітити його комплексний і багатоаспектний характер, адже, характеризуючи та підкреслюючи особливості цього поняття, також розглядається низка поєднаних понять – лізингова операція, лізингова угода, лізинговий механізм, лізингова діяльність, лізинговий бізнес, лізингова індустрія, лізинговий ринок (табл. 1.1.).

Таблиця 1.1.

Понятійний апарат теорії та практики лізингу

Поняття	Зміст
Лізинговий бізнес	«особливий вид підприємницької діяльності, в основі якого полягають орендні та кредитні відносини» [3, с.455]
Лізингова діяльність	«підприємницька діяльність з придбання лізингодавцем у власність майна з метою його подальшого надання за плату в тимчасове володіння і користування лізингоотримувачу. Лізингова діяльність здійснюється шляхом укладення договору фінансової оренди (лізингу) і у відповідності з ним договору купівлі-продажу (поставки) майна, придбаного для подальшої передачі в якості предмета лізингу» [4, с.72]
Лізингова індустрія	«сукупність функціонуючих на ринку лізингових фірм і компаній» [7, с.18]
Лізингова угода	«комплекс договірних відносин» [5, с.140]
Лізинговий механізм	«сукупність взаємопов’язаних дій, що забезпечують практичне виконання функцій лізингу як самостійного фінансового інструменту» [6, с.6-7]

Джерело: сформовано автором за [3-7].

Діапазон визначень терміну "лізинг" досить широкий: від спрощеного - коли лізинг розглядають як угоду, за якою одна сторона передає іншій стороні майно у лізинг за визначену плату, до складнішого, яке об’єднує всі елементи кредитних, торгових, страхових, інвестиційних, та інших операцій.

З часом, в міру наукового та практичного осмислення, поняття "лізинг" та його трактування змінювалося. З початку свого становлення це явище тлумачилося як форма купівлі-продажу засобів для виробництва. Безперечно, передача майна для тимчасового користування є важливим аспектом лізингу, але не основним, щоб бути визначальним у тлумаченні

лізингу. Він також включає майнові і кредитні відносини, оскільки лізингові операції переважно проходять із за тлумаченням кредитних ресурсів.

Таблиця 1.2.

Зміст економічної категорії лізинг

Автор	Зміст категорії
В. Хойер	«лізинг розглядається як особливий вид оренди» [8]
Мороз А.М	«здача в оренду на тривалий термін предметів довгочасного користування» [9, с. 95]
Д. Василенко, Р. Капроні, Н. Рязанова	«договір, який укладений між двома сторонами щодо надання однією стороною (лізингодавцем) майна в користування іншій стороні (лізингоодержувачу) за певну плату і на визначений період» [10, с. 32]
В.Л. Осецький	«організаційну форму підприємницької діяльності, яка виражає відносини власності й інвестування, особливу систему господарювання» [11, с. 85].
В.А. Горемикін	«розглядає лізинг як форму підприємницької діяльності. Зокрема, як систему підприємницької діяльності, що включає в себе, як мінімум, три види організаційно-економічних відносин: орендні, інвестиційні і торгові, зміст кожних з яких окремо, цілком вичерпує сутність специфічних майново-фінансових лізингових операцій» [12, с. 151]
О.І. Баєва	«трактує лізинг як економічну категорію, з урахуванням особливостей кінцевої стадії договору лізингу, що являє вид підприємницької діяльності по інвестуванню тимчасово вільних залучених фінансових коштів для придбання майна, яке за договором лізингу передається юридичним або фізичним особам за відповідну плату і по закінченню терміну договору може бути викуплено або повернуто лізингодавцю» [13, с. 97].
Ю.С. Гринчук	«лізинг є системою суспільних відносин з приводу власності, формування, розміщення (розподілу, перерозподілу), використання й розвитку системи функціонуючих і потенційних фінансових, майнових, технічних органічно взаємопов'язаних ресурсів в інтересах окремого індивідуума, господарської структури і суспільства в цілому» [14, с. 35—40].
Г.В. Черевка, Г.Б. Калитки	«лізинг — форма забезпечення вкладень, як прогресивний метод матеріально-технічного забезпечення, як активний інструмент маркетингу, як одна із форм кредитних надходжень, як альтернатива банківського кредиту» [15, с. 43]
А.В. Анташов	«лізинг — це одна з найпривабливіших та найперспективніших форм інвестування, яка спроможна значно пожвавити процес оновлення матеріально-технічної бази сільськогосподарських товаровиробників та входження економіки України в структуру світового ринку» [16, с. 141—142]

Джерело: сформовано автором за [9-16].

Аргументом, який доводить спірність положення щодо ототожнення лізингу та оренди є те, що ці дві форми різні за своєю економічною сутністю. Сутність оренди виявляється лише в передачі права на користування вже наявним потенціалом. А лізинг, у свою чергу, бере участь в його розвитку та формуванні. Саме ця специфічна риса лізингу визначає його як інструмента кредитно-інвестиційних відносин. Ось тому В.В. Іванишин відзначив, що "ототожнення лізингу й оренди може послужити відмовою у державній підтримці, на яку можуть розраховувати суб'єкти лізингових відносин" [17, с. 24]. На рисунку 1.1. зображені відмінні риси між лізингом та орендою.

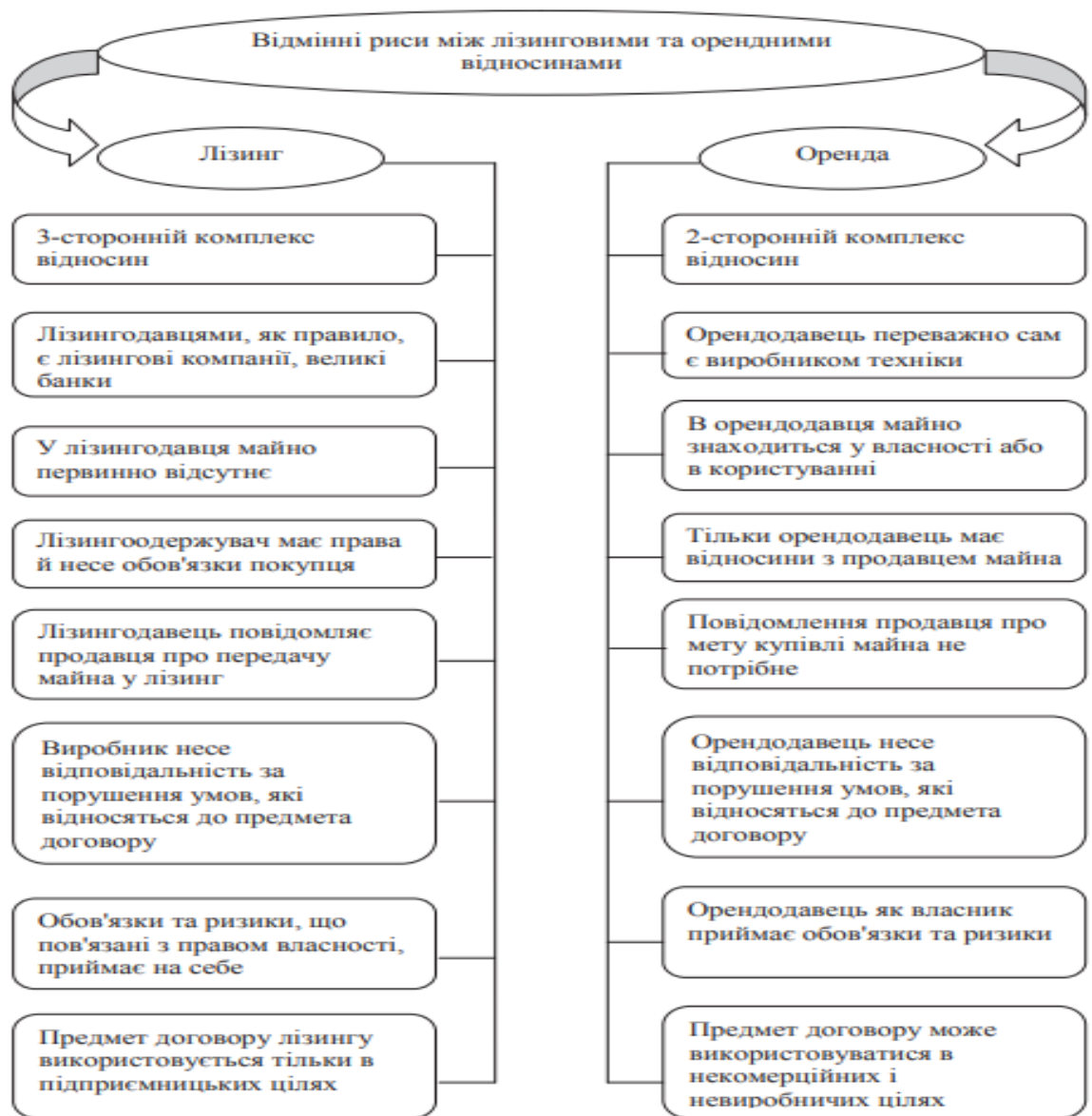

Рис. 1.1. Основні відмінні риси між лізинговими та орендними відносинами

Отже, лізинг можна розглядати як у вузькому, так і широкому значенні. У вузькому значенні лізинг — це тристороння угода між прямими її суб'єктами (лізингодавцем, лізингоодержувачем і постачальником), між якими укладається мінімум два контракти (договір лізингу — між двома першими контрагентами, а також договір купівлі-продажу — між другим і третім. Договори, які укладаються між учасниками лізингових відносин без участі банків, які кредитують, страхових компаній, які страхують ризики, що з'являються в процесі лізингових угод, посередницьких компаній, які забезпечують обслуговування учасників, практично не виконуються. Неможливо обійтись і без участі державних та місцевих органів влади, які визначають правила, за якими проводяться лізингові операції.

Таким чином, лізинг можна тлумачити і в більш широкому значенні: як відносини між учасниками лізингового контракту (прямими і непрямими). Тобто, крім прямих учасників сюди входять банки, брокери, страхові компанії, посередники, а також всі інші структури, які беруть участь у виконанні лізингових угод. При цьому, тут держава займає важливе місце. Вона встановлює відповідні нормативно-правові правила здійснення лізингових операцій, формує державний лізинговий фонд, якщо йдеться про державний лізинг.

1.2. Визнання, класифікація та оцінка необоротних активів в бухгалтерському обліку

Відсутність єдиного підходу до проведення класифікації видів лізингу пов'язана передусім з різним баченням його сутності, неузгодженістю визначення класифікаційних ознак, об'єднанні декількох видоутворюючих ознак в одному виді.

Визначення сутності лізингу впливає на підхід науковця до класифікації видів лізингу. Тому, розглядаючи особливості трактування окремими вченими специфічних ознак лізингу, важливо акцентувати увагу на їхньому баченні лізингу як економічної категорії. Наприклад, Коваленко Н. та Човнюк Ю. розглядають лізинг як комплекс економічних відносин, що

виникає у зв'язку з купівлею у власність майна та його подальшим наданням у тимчасове платне користування [18, 29]. Міщенко В.І., Луб'яницький О.Г. та Слав'янська Н.Г. вбачають у ньому особливий вид інвестиційної діяльності, який полягає в наданні лізингодавцем лізингоодержувачеві на певний термін і за певну плату предметів лізингу, визначених у відповідності з діючим законодавством [19, 20]. Горбач Л.М. і Каун О.Б. розглядають лізинг як складне, багатогранне явище, яке подібне і до оренди з викупом чи без нього, і до кредитних відносин, продажу в розстрочку, прокату. На їх думку, економічна суть лізингу полягає, перш за все, в інвестуванні коштів у придбання майна, що передається інвестором – лізингодавцем у користування лізингоодержувачу на умовах поступової сплати вартості майна і винагороди лізингодавця [20].

Набір критеріїв, за якими проводиться систематизація, є досить різноманітним. В якості визначальних застосовуються наступні: тип лізингового майна; склад учасників лізингової операції; обсяг обслуговування; ступінь окупності лізингового майна та відношення до податкових, амортизаційних та інших пільг; порядок сплати лізингових платежів; сектор ринку, де здійснюються лізингові платежі (табл.1.3.).

Таблиця 1.3.

Порівняльна характеристика класифікацій видів лізингу

Міщенко В.І., Луб'яницький О.Г., Слав'янська Н.Г.			Горбач Л.М., Каун О.Б.		Коваленко Н., Човнюк Ю.	
Критерій	Види лізингу		Критерій	Види лізингу	Критерій	Види лізингу
1	2	3	4	5	6	7
за типом майна	лізинг рухомого майна	лізинг обладнання				
		лізинг "секондхенд"				
	лізинг нерухомості	великомасштабний лізинг ("біг-тікет- лізинг")				
за способом фінансування	за рахунок власних коштів					
	за рахунок залучених коштів					
	роздільний					

Продовження таблиці 1.3.

1	2	3	4	5	6	7
за обсягом обслуговування	чистий		за відношенням до орендованого май- на (або за обсягом обслуговування)	чистий	послуги, що супро- воджують лізингову угоду	угода з техніч- ними послу- гами
	мокрий (з повним на- бором послуг)			повний		угода з консу- льтаційними послугами
	з частковим набором послуг			частковий		
за цільовим призначенням	дійсний			без викорис- тання пільг		
	фіктивний (спекулятивний)		з урахуванням податкових, амортизаційних пільг	з викорис- тання пільг по оподаткуванню майна, прибут- ку, ПДВ, різ- них зборів, прискореної амортизації і т.д. (фіктивний і дійсний)		
			відповідно до ознак окупності (умовами амортизації) майна	фінансовий лізинг	процент амортизації об'єкта лізингу	фінансовий лізинг (не менше 60%)
				оперативний лізинг		оперативний лізинг (не більше 90%)
за ступенем окупності	фінансовий (капітальний) з повною окупністю		за ступенем окупності майна	з повною (чи близькою до повної) окупністю		
	оперативний (з неповною окупністю)			з неповною окупністю		
по наміру учасників	терміновий (одноразовий)		за типом фінансування	терміновий		
	поновлюваний (револьверний)			поновлюваний (револьверний) (генеральний лізинг)		
за складом учасників	прямий				кількість учасників лізингової угоди	двостроння
	зворотний					багатостороння
	непрямий	Т Б				

Джерело: сформовано автором за [18-20].

У наведених систематизаціях видів лізингу немає суттєвих розбіжностей, тому що їхні автори розглядають лізинг як специфічну систему відносин, що включає елементи оренди, кредиту та інвестування, як форму господарської діяльності. На наш погляд, вони акцентують увагу на

формі, не розглядаючи сутність лізингових відносин. Найбільш ґрунтовно, на нашу думку, підходить до класифікації видів лізингу О.А. Плаксін, проводячи їх групування на основі техніко-економічних, організаційно-економічних та фінансово-економічних ознак (рис. 1.2.). Переваги його класифікації полягають у формуванні підходів до лізингу як системи економічних відносин, визначенні його функцій в економічному середовищі.

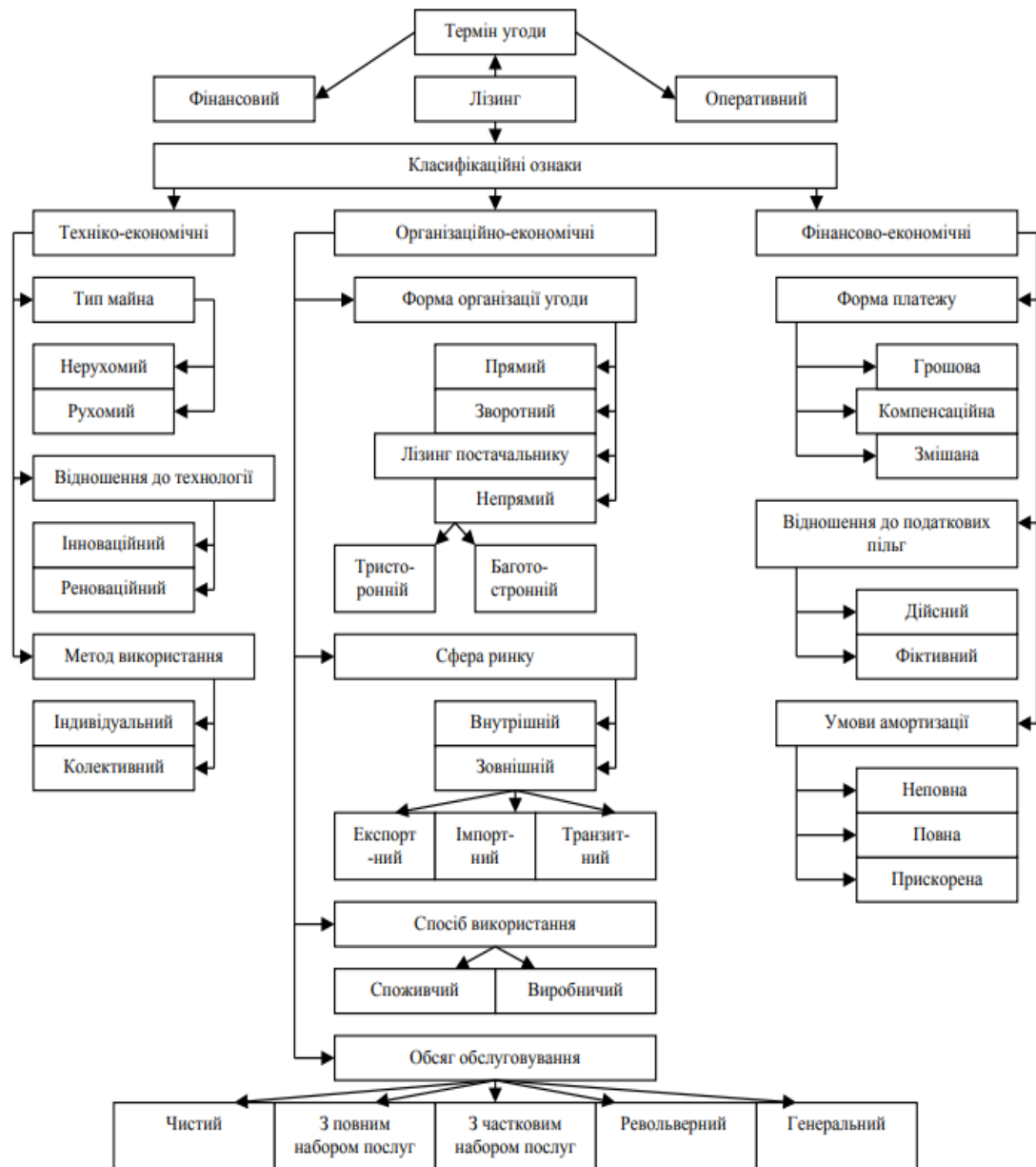

Рис. 1.2. Схема видів лізингу

Джерело: сформовано автором за [21, с.75]

Проте, акцентуючи увагу на фінансових критеріях класифікації, на нашу думку, неправомірно застосований термін “фінансово-економічні”

ознаки лізингу. Адже фінанси є складовою економіки. Тому вважаємо, що фінансові характеристики лізингових відносин (форма платежу, відношення до податкових пільг, умови амортизації), варто виділити в окрему групу характерних ознак організаційно-економічних відносин лізингу, як відносин, що формуються суспільним поділом праці і оформляються господарським механізмом. Останній включає системні елементи їх здійснення, у т.ч. й фінанси. Фінансовий та оперативний лізинг О.А. Плаксін виділяє окремо у типи, вказуючи на неможливість синтезу їхніх ознак у запропонованій ним класифікації. Однак ми вважаємо, що дані два види лізингу є навпаки основними, інтегруючими та найбільш поширеними видами лізингу. Виділення їх повинно відбуватися на основі глибинного аналізу соціально-економічних відносин – відносин власності, а не за часовим проміжком дії угоди, як це робить науковець.

Класифікація передбачає впорядкування взаємозалежних та взаємозумовлених елементів системи, встановлення між ними зв'язків і залежностей. З економічної точки зору, класифікація є способом системного впорядкування елементів фінансових послуг як єдиного комплексу відповідних відносин. [12, с. 92].

Упорядкування видів лізингу вимагає уточнення таких понять як сутність, зміст, форма, вид. Адже відсутність чіткого розуміння даних категорій часто приводить до викривлення, плутанини розуміння місця виду лізингу у класифікації елементів системи.

Сутність означає основне, визначальне в змісті економічної системи (або її окремих підсистем, елементів), наявність в ній таких властивостей, рис, якостей, а також внутрішньо необхідних глибинних відносин, які зумовлюють інші властивості, якості, відносини тощо [22, с.185]. У зв'язку з відсутністю чітких методологічних підходів лізинг часто ототожнюють з орендою, кредитом, інвестиціями або їх поєднанням у одній операції. Ми розглядаємо лізинг з точки зору діалектичної взаємодії відносин власності та вартісних відносин. Лізингові відносини – це відносини з приводу реалізації

власності, максимізації доходу на основі поділу капіталу на капітал-власність та капітал-функцію через використання механізмів оренди та кредитування. У лізингу переплітаються, взаємодіють, взаємодоповнюються, а іноді й взаємозаперечуються, різні конкретні форми соціально-економічних відносин (перш за все відносин власності), організаційно-економічних і техніко-економічних відносин. Тому виокремлення, абсолютизація якоїсь однієї із форм цих відносин, як часто це відбувається у класифікації лізингу багатьма його дослідниками, не дозволяє з'ясувати глибинну сутність, призводить до вихоплення, виокремлення, абсолютизації лише якоїсь однієї, хай навіть і надто важливої, сторони і недооцінки, ігнорування інших не менш важливих сторін.

Зміст – це система зв'язків і відносин між елементами, яка поєднує їх у цілісність, із притаманними їй властивостями, особливостями, якісною визначеністю. Форма – це спосіб організації змісту, його вираження й існування [23, с.375]. Вид визначається і характеризується як сукупність предметів із спільними властивостями [24, с.520].

Дійсно, як на наш погляд, класифікація видів лізингу повинна проводитися на основі визначення його місця в системі соціально-економічних відносин. Тому ми пропонуємо підходити до систематизації видів лізингу з позицій складових цих відносин (соціально-економічних, організаційно-економічних, техніко-економічних). Соціально-економічні відносини – це відносини власності та розподілу доходів від використання капіталу-власності та капіталу-функції. Організаційно-економічні – це суспільний поділ праці, господарський механізм. Техніко-економічні – це розстановка кадрів у виробництві, його організація, технологія.

Спираючись на науковий доробок вчених у сфері лізингових відносин, ми пропонуємо доповнити його та сформулювати наступним чином (рис.1.3.).

Рис.1.3. Класифікація видів лізингу

Лізингові відносини виникають, як правило, з приводу руху не предметів споживання, а засобів виробництва. В умовах товарно-грошових відносин і приватної власності засоби виробництва набувають форми капіталу, майна, покликаного і здатного зростати у вартісній формі, забезпечувати отримання доходу. За лізингодавцем закріплюються функції капіталу-власності, а за лізингоотримувачем – капіталу-функції. Перший

внаслідок цього процесу володіє частково вилучає дохід, а другий – користується, розпоряджається і теж частково вилучає дохід.

Принциповим питанням у лізинговій операції є встановлення відносин власності щодо об'єкта лізингу. Виділяють оперативний та фінансовий лізинг. Саме обумовлення у договорі можливості переходу права власності на предмет лізингу або його викуп за залишковою вартістю відрізняє ці два види лізингу.

Розвиток ринку лізингових послуг потребує формування єдиної загальноприйнятої класифікації видів лізингу. Потрібне подальше дослідження теоретичних засад лізингу як явища, що є структурним елементом економічних відносин.

1.3. Нормативно – правове регулювання обліку лізингових операцій

Стосовно законодавчого регулювання лізингу, то в нормативних актах також відсутнє єдине тлумачення поняття лізингу, це обмовлено в першу чергу різною сферою застосування законодавчих актів та рівнем регулювання. Так, зокрема лізинг та лізингова діяльність в Україні регулюється такими нормативними актами як Закон України Про фінансовий лізинг, Господарський кодекс України, Цивільний кодекс України, Податковий кодекс України. Крім того, в Україні ратифіковані такі міжнародні нормативно-правові документи як: Конвенція УНІДРУА про міжнародний фінансовий лізинг та модельний Закон про лізинг (СНГ). В ряді нормативно-правових актах, дається визначення поняття лізинг в інших дається тлумачення поняттю лізингова операція, виходячи з цього впливає сутність лізингу. Визначення лізингу та лізингових операцій, які містяться в нормативно-правових актах, а також які даються міжнародними професійними організаціями представлено в табл. 1.4.

Проаналізувавши визначення лізингу в нормативних документах та документах міжнародних професійних організацій, можна зробити висновок

про відсутність єдиного тлумачення даного підходу.

Таблиця 1.4.

Визначення лізингу в офіційних джерелах

Джерело	Визначення
Нормативно-правові акти	
Господарський кодекс України (Стаття 292)	Лізинг - це господарська діяльність, спрямована на інвестування власних чи залучених фінансових коштів, яка полягає в наданні за договором лізингу однією стороною (лізингодавцем) у виключне користування другій стороні (лізингоодержувачу) на визначений строк майна, що належить лізингодавцю або набувається ним у власність (господарське відання) за дорученням чи погодженням лізингоодержувача у відповідного постачальника (продавця) майна, за умови сплати лізингоодержувачем періодичних лізингових платежів
Цивільний кодекс України (Стаття 806)	За договором лізингу одна сторона (лізингодавець) передає або зобов'язується передати другій стороні (лізингоодержувачеві) у користування майно, що належить лізингодавцю на праві власності і було набуто ним без попередньої домовленості із лізингоодержувачем (прямий лізинг), або майно, спеціально придбане лізингодавцем у продавця (постачальника) відповідно до встановлених лізингоодержувачем специфікацій та умов (непрямий лізинг), на певний строк і за встановлену плату (лізингові платежі)
Податковий кодекс України (Стаття 14.1.97)	Лізингова (орендна) операція - господарська операція (крім операцій з фрахтування (чартеру) морських суден та інших транспортних засобів) фізичної чи юридичної особи (орендодавця), що передбачає надання основних фондів у користування іншим фізичним чи юридичним особам (орендарям) за плату та на визначений строк
ЗУ про Фінансовий лізинг (Стаття 1)	Фінансовий лізинг - це вид цивільно-правових відносин, що виникають із договору фінансового лізингу
Конвенція УНІДРУА про міжнародний фінансовий лізинг (Стаття 1)	Операція фінансового лізингу в якій одна сторона (лізингодавець), (а) на умовах іншої сторони (лізингоодержувача) укладає договір (договір поставки) з третьою стороною (постачальником), згідно з яким лізингодавець одержує виробниче обладнання, засоби виробництва або інше обладнання (обладнання) на умовах, схвалених лізингоодержувачем настільки, наскільки вони стосуються його інтересів, та (b) укладає договір (договір лізингу) з лізингоодержувачем, надаючи лізингоо-держувачеві право користування обладнанням за лізингові платежі
Міжнародні професійні організації	
Європейська федерація національних лізингових асоціацій	Лізинг являє собою договір про оренду заводу, промислових товарів, нерухомості для використання їх у виробничих цілях орендаром, тоді як товари купуються орендодавцем і він зберігає за собою право власності
Міжнародна фінансова корпорація	Лізинг – це договір, що укладений двома сторонами, відповідно до якого одна сторона (лізингодавець) надає в користування іншій стороні (лізингоодержувачу) об'єкт лізингу на визначений період за певну плату

Джерело: сформовано автором за нормативними документами

Проаналізувавши визначення лізингу в нормативних документах та документах міжнародних професійних організацій, можна зробити висновок про відсутність єдиного тлумачення даного підходу.

Проте, варто погодитися з рядом ознак які притаманні лізингу відповідно до представлених визначень:

- економічний процес (сукупність господарських операцій);
- цивільно-правові відносини; обов'язковість укладання договору; існування, щонайменше двох суб'єктів лізингової угоди, один з яких є професійним учасником ринку небанківських фінансових послуг; операція з передачі майна в користування за відповідну плату.

Таким чином, зазначенні ознаки характеризують сутність лізингу, а тому їх розглядати варто в сукупності, адже кожна з них є відповідною складовою лізингу, без якої він втрачає свої риси, характерні власне даному економічному явищу. Зазначенні риси вказують на багатоаспектність лізингу й відповідно потребують різних точок тлумачення, адже навіть для суб'єктів лізингової угоди лізинг як економічне явище буде проявлятися по різному.

Таблиця 1.5.

Нормативно-правове забезпечення лізингу в різних сферах його прояву

Прояв лізингу	Галузь права
Як економічний процес (явище, операція)	Податкове законодавство: ПКУ
Як вид договору	Цивільне законодавство: ЦКУ; Господарське законодавство: ЗУ Про фінансовий лізинг
Як господарська діяльність	Господарське законодавство: ГКУ
Як галузь економіки	Господарське законодавство: ГКУ, ЗУ Про фінансовий лізинг
Як галузь знань	Освітнє законодавство

Джерело: сформовано автором

Виходячи з зазначеного пропонуємо розглядати лізинг з різних точок зору, зокрема: як економічний процес (явище), як вид договору, договірних (цивільноправових відносин), вид господарської діяльності, галузь економіки (ринок небанківських фінансових установ), галузь знань (місце лізингу в

системі економічних наук). Кожен з зазначених напрямів лізингу буде регулюватися відповідними нормативно-правовими актами (табл. 1.5.).

Таким чином, лізинг знаходиться на перетині різних галузей права, зважаючи на свою багатогранність. Кожна галузь, регулює відповідну сферу лізингу та напрям його прояву як економічного явища. Зважаючи на економічну природу лізингу, основними галузями права в системі яких містяться положення щодо лізингу, лізингових операцій, лізингових відносин є господарське право, цивільне право, митне право та податкове право (рис. 1.4.).

Рис.1.4. Лізинг в системі галузей права

Високий рівень розробленості нормативнозаконодавчої бази всебічно характеризує правові аспекти лізингу. Проте, на нашу думку, її кластеризація на рівні законодавчих документів свідчить, що: перший кластер об'єднує законодавчі документи, що визначають правовий статус суб'єктів лізингу; другий – регламентує відносини суб'єктів лізингу та органів державної влади; третій – регламентує відносини суб'єктів лізингу з банками та небанківськими кредитними установами, страховими компаніями, органами фіскальної служби, інформаційними агентствами (брокерська, дилерська, маркетингова установи); четвертий – регулює відносини між суб'єктами лізингу.

РОЗДІЛ II

МЕТОДИКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ЛІЗІНГОВИХ ОПЕРАЦІЙ В ТОВ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД»

2.1. Організаційно-економічна характеристика ТОВ «Яготинський маслозавод»

ТДВ «Яготинський маслозавод» почало свою діяльність в 1956 році. У лютому 1994 року об'єднання шляхом корпоратизації перетворене у відкрите акціонерне товариство «Яготинський маслозавод». Змінами до Статуту товариства, внесеними рішенням загальних зборів акціонерів 2011 року (протокол № 1 від 04.04.2014), було змінено найменування товариства на «публічне акціонерне товариство». Наразі акціонерами товариства є фізичні та юридичні особи, які набули право власності на акції товариства у процесі приватизації, на вторинному ринку цінних паперів, а також у порядку спадкування громадян, правонаступництва юридичних осіб та у інших випадках, передбачених чинним законодавством. Держава акціями товариства не володіє.

12 квітня 2017 року черговими Загальними зборами акціонерів ПАТ «Яготинський маслозавод» Протокол №1 прийнято рішення про припинення Публічного акціонерного товариства «Яготинський маслозавод» шляхом перетворення в Товариство з додатковою відповідальністю «Яготинський маслозавод». Затверджено план, порядок та умови здійснення перетворення Публічного акціонерного товариства «Яготинський маслозавод» в Товариство з додатковою відповідальністю «Яготинський маслозавод». Затверджено порядок та умови обміну акцій на частки в статутному капіталі Товариства- правонаступника. Призначено комісію з припинення (перетворення) Публічного акціонерного товариства «Яготинський маслозавод».

8 грудня 2017 року відбулись установчі збори учасників Товариства з додатковою відповідальністю «Яготинський маслозавод» Про створення Товариства з додатковою відповідальністю «Яготинський маслозавод» яке є

повним правонаступником Публічного акціонерного товариства «Яготинський маслозавод» визначення його місцезнаходження та забезпечення його статутного капіталу. Про затвердження Статуту Товариства з додатковою відповідальністю «Яготинський маслозавод» 17 квітня 2018 року відбулась зміна організаційно - правової форми підприємства: припинена державна реєстрація Публічного акціонерного товариства «Яготинський маслозавод» (скорочено ПАТ «Яготинський маслозавод»), та зареєстровано Товариство з додатковою відповідальністю «Яготинський маслозавод» (скорочено ТДВ «Яготинський маслозавод»).

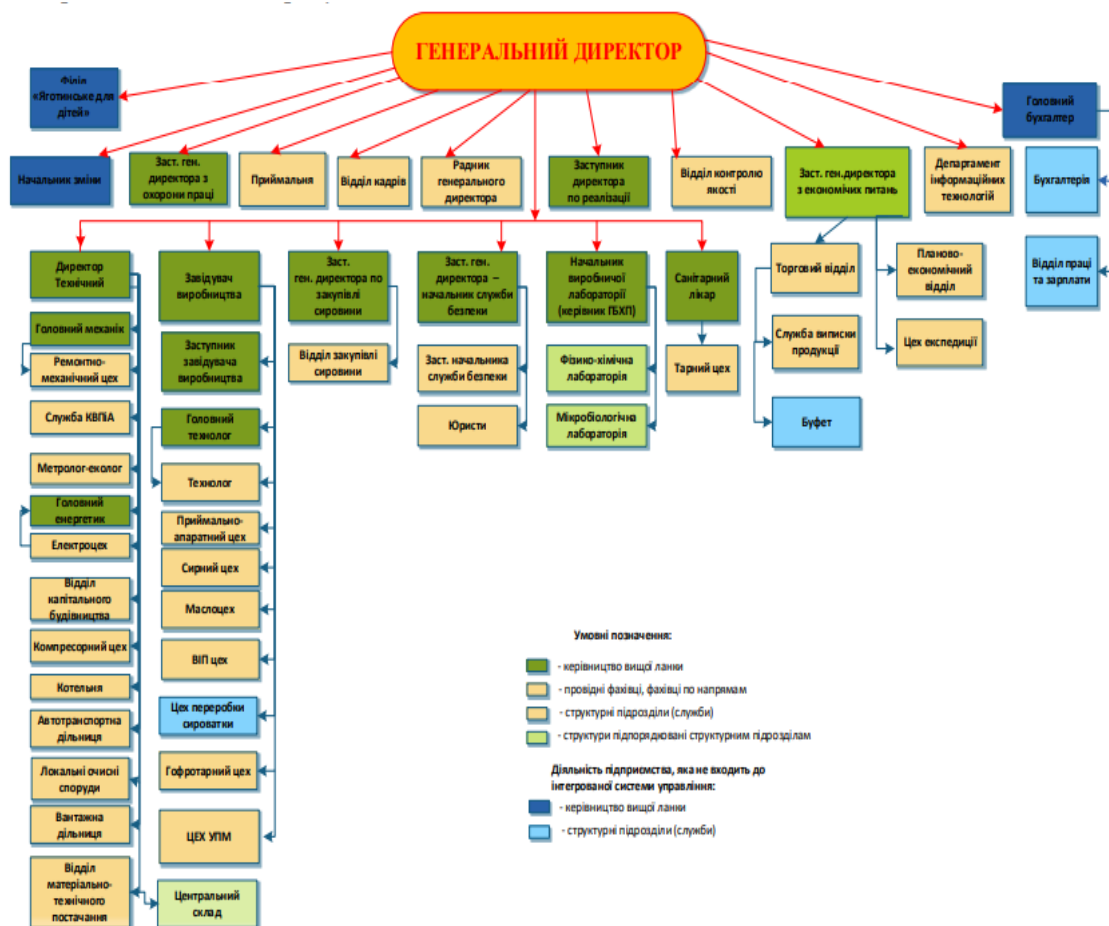

Рис.2.1. Організаційна структура товариства затверджена рішенням Наглядової ради Товариства від 30.09.20 року

Державна реєстрація проведена 17.04.2018 року реєстраційний №13511450000003802. Вищим органом управління ТДВ «Яготинський маслозавод» є Загальні збори учасників.

Злиття, приєднання, поділ, виділення, перетворення протягом 2020 року не відбувалось.

Таблиця 2.1.

Ідентифікаційні реквізити, місцезнаходження та засоби зв'язку

ТДВ «Яготинський маслозавод»

Повне найменування	ТОВАРИСТВО З ДОДАТКОВОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД"
Скорочене найменування	ТДВ "ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД"
Організаційно-правова форма	ТОВАРИСТВО З ДОДАТКОВОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ
Код за ЄДРПОУ	00446003
Територія (область)	Україна, Київська область
Район	Яготинський район
Поштовий індекс	07700
Населений пункт	м. Яготин
Вулиця, будинок	вулиця Шевченка, будинок 213
Міжміський код та телефон	380457554330 380457553735
Факс	380457555300
E-mail:	ymz_info@milkalliance.com.ua

Джерело: складено автором

Вданий момент часу ТДВ «Яготинський маслозавод» є товариством з додатковою відповідальністю із розміром статутного капіталу 3 796 716,00 грн., забезпечує ведення бухгалтерського обліку та складає фінансову звітність, має власну печатку та поточний рахунок в банку.

Таблиця 2.2.

Основні види діяльності

Код за КВЕД	Вид діяльності
10.51	Основний Перероблення молока, виробництво масла та сиру
46.33	Інші Оптова торгівля молочними продуктами, яйцями, харчовими оліями та жирами
46.71	Оптова торгівля твердим, рідким, газоподібним паливом і подібними продуктами
47.11	Роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах переважно продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами
47.30	Роздрібна торгівля пальним
49.41	Вантажний автомобільний транспорт

Джерело: складено автором

Обсяг виробництва забезпечено за рахунок випуску продукції такої номенклатури: сирнотворожна продукція; масло вершкове; молоко питне; кисло-молочна продукція в асортименті. Інформацію про діяльність компанії відповідно до видів економічної діяльності а згідно даних ЄДРПОУ наведено у таблиці 2.2.

За 2020 рік реалізовано молочної продукції, товарів, послуг на суму 3 166 323 тис грн., за 2019 рік 3 160 485 тис. грн. В порівнянні з 2019 роком сума реалізованої продукції збільшилась на 0,2%.

За звітній період 2020 року підприємство було належним чином забезпечено молочною сировиною, пакувальними матеріалами та компонентами, технологічним обладнанням іншими необхідними ресурсами необхідними для безперебійного виробництва продукції.

За 2020 рік виконання плану виробництва можна оцінити оцінкою «задовільно». Процес виробництва продукції здійснюється відповідно до планів виробництва.

В порівнянні з виробництвом за 2019 рік виробництво в 2020р становило:

- сирково - творожна група – 121%;
- цільномолочна група продукції розділена на:
- кисломолочну групу – 88% ;
- групу «Молоко» - 104%;
- групу «Сметана» - 118%;
- масла – 98% .

Найбільше зниження виробництва в порівнянні з виробництвом в 2019 року спостерігається по Кисломолочній групі, що відбулося через часткову передачу виробництва молочної продукції на ТДВ «Баштанський сирзавод».

Середньооблікова кількість працівників ТДВ «Яготинський маслозавод» складає 918 осіб. З них жінок на керівних посадах - 73 особи, що становить 8,6%. 226 працівників ТДВ «Яготинський маслозавод» мають

вищу освіту, 218 працівник – середню спеціальну. 4 працівники поєднували роботу на підприємстві і заочне навчання у вищих навчальних закладах. 19 осіб пройшло підвищення кваліфікації безпосередньо на виробництві, 24 особи – зовнішнє навчання.

Спостерігається посилення господарського потенціалу, на що вказує збільшення суми активів на 14,17%. Тобто у підприємства збільшується обсяг наявного у розпорядженні майна.

Таблиця 2.3.

**Горизонтальний аналіз активів ТДВ «Яготинський маслозавод»
у 2019-2020 рр., тис. грн.**

Показник	2019	2020	Абс. приріст, +,-	Відн. приріст, %
Основні засоби	299742	449730	149988	50,04
НЕОБОРОТНІ АКТИВИ	400715	521959	121244	30,26
Запаси	106923	166210	59287	55,45
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	414886	443374	28488	6,87
із внутрішніх розрахунків	386072	389781	3709	0,96
ОБОРОТНІ АКТИВИ	956393	1027446	71053	7,43
АКТИВИ	1357108	1549405	192297	14,17

Джерело: розраховано автором

Той факт, що активи зростають більш швидко, ніж дохід від продажу товарів і послуг, вказує на необхідність пошуку резервів оптимізації поточної структури активів. Збільшення суми балансу зумовлене зростанням як оборотних (+7,43%), так і необоротних активів (+30,26%).

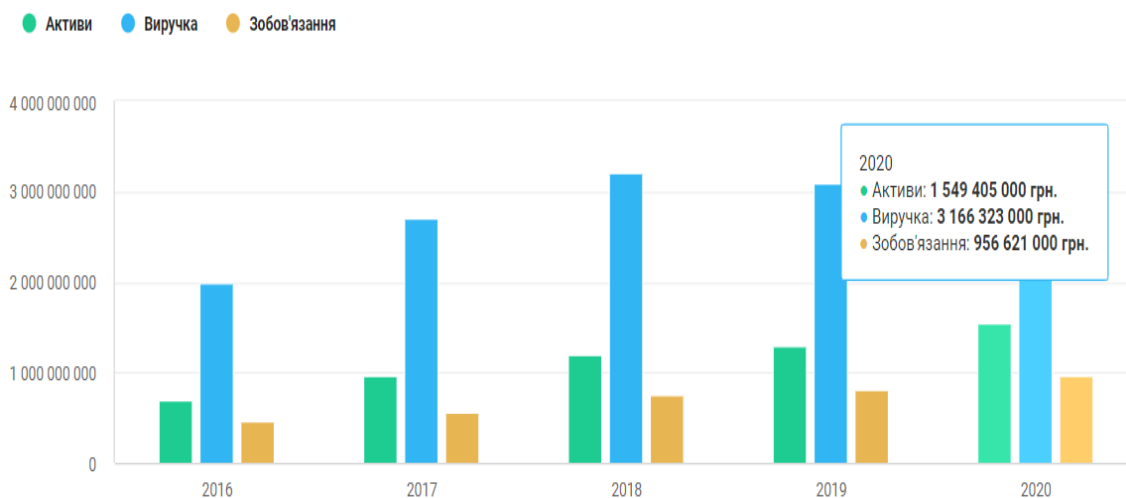

Рис.2.2. Динаміка зміни величини активів, виручки та зобов'язань ТДВ «Яготинський маслозавод» у 2016-2020 рр., грн.

Провівши аналіз пасивів можна відзначити, що збільшується сума наявних джерел фінансування для залучення активів, що зумовлено зростанням власного капіталу (+12,2%) і короткострокових зобов'язань (+23,88%).

Таблиця 2.4.

**Горизонтальний пасивів активів ТДВ «Яготинський маслозавод»
у 2019-2020 рр., тис. грн.**

Показник	2019	2020	Абс. приріст, +,-	Відн. приріст, %
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	524553	587459	62906	11,99
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ	528350	592784	64434	12,2
Інші довгострокові зобов'язання	219143	201451	-17692	-8,07
ДОВГОСТРОКОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	219143	201451	-17692	-8,07
Короткострокові кредити банків	129238	216608	87370	67,6
товари, роботи, послуги	172321	201194	28873	16,76
із внутрішніх розрахунків	208694	290562	81868	39,23
КОРОТКОСТРОКОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	609615	755170	145555	23,88
БАЛАНС	1357108	1549405	192297	14,17

Джерело: розраховано автором

Факт зростання суми власного капіталу вказує на підвищення рівня благополуччя власників.

Зростання загальної суми зобов'язань забезпечує більш повне розкриття наявного потенціалу компанії, хоча призводить до підвищення залежності від зовнішніх постачальників фінансових ресурсів.

На протязі аналізованого періоду підприємство незмінно є лідером внутрішнього ринку (таблиця 2.5.). Для більш змістовного уявлення місця компанії на ринку України скористаємося аналітичними можливостями платформи YouControl та відобразимо у таблиці інформацію щодо індикаторів ринкового скорингу ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2016 – 2020 роки.

Для визначення узагальнюючого показника в розрахунок береться місце підприємства у секторі, ринку та субринку, паралельно визначаючи відповідну частку даних сегментів в динаміці.

Таблиця 2.5.

**Показники ринкового скорингу ТДВ «Яготинський маслозавод»
за 2016 – 2020 роки**

Фінансовий індикатор	2016	2017	2018	2019	2020
Індекс MarketScore	A/3.8	A/3.8	A/3.8	A/3.8	A/3.4
Частка у секторі	0,16%	0,17%	0,17%	0,19%	0,17%
Частка ринку	4,19%	4,42%	4,70%	5,05%	4,36%
Частка на субринку	4,38%	4,65%	4,98%	5,43%	4,66%
Місце компанії в секторі	82	66	59	60	71
Місце компанії на ринку	3	3	3	3	5
Місце компанії на субринку	3	3	3	3	5
Абсолютний приріст виручки за рік, млн грн	365,0	681,4	495,6	294,1	-329,4
Відносний приріст виручки за рік, %	22,0%	33,7%	18,3%	9,2%	-9,4%
Абсолютний середньорічний приріст виручки за 3 роки, млн грн	360,1	515,5	514,0	490,4	153,4
Сукупний середньорічний темп зростання виручки за 3 роки, %	29,0%	32,2%	24,5%	20,0%	5,4%

Джерело: складено автором за даними youcontrol

Результати аналізу свідчать про те, що протягом часового лагу який застосовувався в дослідженні, величина індексу MarketScore залишалася незмінною з 2016 по 2019 рік і перебувала на позначці A/3.8 і лише у 2020 році ми спостерігаємо невелике зниження до рівня A/3.4. Це зумовило той факт, що за попередні п'ять років компанія майже не змінила своє становище в секторі де займала 0,16% та 0,17% відповідно у 2016 та 2020 році. І хоча ми можемо спостерігати підняття підприємства з 82 позиції в секторі у 2016 році на 71 позицію у 2020 році, на рівні ринку та субринку ми спостерігаємо зворотню тенденцію де компанія опустилося з 3-ї на 5-ту позицію відповідно у 2016 та 2020 році.

На протязі усього досліджуваного періоду ми можемо спостерігати зменшення значень абсолютного середньорічного приросту виручки за 3 роки з 360,1 млн.грн у 2016 році до 153,4 млн.грн у 2020 році. Це є своєю

чергу призвело до зменшення величини сукупного середньорічного темпу зростання виручки за три роки до 5,4% у 2020 році.

2.2.Відображення лізингових операцій у системі бухгалтерського обліку

Як ми вже зазначали в попередньому розділі у законодавстві з питань бухгалтерського обліку та оподаткування є свої визначення фінансового лізингу (оренди):

- для цілей бухобліку фінансова оренда – це оренда, яка передбачає передачу орендарю всіх ризиків та вигод, пов'язаних із правом користування та володіння активом (п. 4 П(С)БО 14 «Оренда»);

- для цілей оподаткування фінансовий лізинг (оренда) – це господарська операція, що здійснюється фізичною чи юридичною особою та передбачає передачу орендарю майна (об'єкта лізингу), придбаного чи виготовленого орендодавцем, якщо таке майно є основним засобом згідно з пп. 14.1.138 Податковому кодексі (далі – ПК) (мається на увазі, що об'єкт відповідає визначенню ОЗ, причому зовсім не обов'язково, щоб перед передачею у фінлізинг об'єкт значився у складі ОЗ орендодавця). Орендарю передаються всі ризики та винагороди, пов'язані з правом користування та володіння таким об'єктом (пп. «б» пп. 14.1.97 ТК).

Зауважимо, що в термінології ПК та П(С)БО 14 лізингодавець називається орендодавцем, а лізингоодержувач – орендарем. Ще раз наголосимо: це взаємозамінні терміни, які ми теж використовуватимемо.

І в бухгалтерському, і в податковому визначенні терміна «фінансова оренда (лізинг)» містяться ознаки (умови), за наявності хоча б одного з яких є оренда фінансової. У бухгалтерському визначенні міститься 8 таких ознак, у податковому – 4.

Нижче у табл. 2.6. ми навели ці ознаки, причому постаралися згрупувати рядками ті «бухгалтерські» і «податкові» ознаки, які схожі за змістом між собою.

Таблиця 2.6.

Ознаки для визнання оренди фінансовою

№ п/п	Бухгалтерський облік (п. 4 П(С)БО 14)	Оподаткування (пп. «б» пп. 14.1.97 ПК)
1	2	3
1	Орендар придбаває права власності на орендований актив після закінчення строку* оренди	Об'єкт лізингу передається на строк**, протягом якого амортизується не менше 75 % його первісної вартості, а орендар зобов'язаний придбати об'єкт лізингу у власність протягом строку дії лізингового договору або в момент його закінчення за визначеною у ньому ціною
2	Орендар має можливість і намір придбати об'єкт оренди за ціною, нижчою за його справедливую вартість на дату придбання	
3	Строк оренди становить більшу частину строку корисного використання (експлуатації) об'єкта оренди	Балансова (залишкова) вартість об'єкта лізингу на момент закінчення строку дії лізингового договору становить не більше 25 %*** первісної вартості такого об'єкта, зафіксованій на початок строку дії лізингового договору
4	Теперішня вартість мінімальних орендних платежів**** з початку строку дії договору оренди дорівнює або більша за справедливую вартість об'єкта оренди	Сума лізингових платежів з початку строку оренди дорівнює або більша за первісну вартість об'єкта лізингу
5	Орендований актив має особливий характер, який дає можливість тільки орендареві використовувати його без витрат на його модернізацію, модифікацію, дообладнання	Майно, що передається у фінлізинг, виготовлене за замовленням лізингоотримувача (орендаря) і після закінчення строку дії лізингового договору не може бути використане іншими особами крім лізингоотримувача (орендаря) виходячи з технологічних та якісних характеристик такого обладнання
6	Орендар може продовжити оренду активу за плату, значно нижчу за ринкову орендну плату	—
7	Оренда може бути припинена орендарем, який у цьому випадку компенсує орендодавцеві його втрати від припинення оренди	—
8	Доходи або втрати від зміни справедливої вартості об'єкта оренди на кінець строку оренди належать орендареві	—
* Для цілей бухобліку строк оренди – це період дії безвідмовної орендної угоди, а також період продовження цієї угоди, застережений на початку строку оренди (п. 4 П(С)БО 14).		

Продовження таблиці 2.6.

**** Для цілей оподаткування строк фінансового лізингу (пп. «б» пп. 14.1.97 ПК):**
 – починається з дня передачі лізингодавцеві (орендареві) ризиків, пов'язаних зі зберіганням або використанням майна, або права на отримання будь-яких вигід або винагород, пов'язаних з його використанням, або будь-яких інших прав, що впливають із прав на володіння, користування або розпорядження таким майном;
 – закінчується днем закінчення дії лізингового договору, включаючи будь-який період, протягом якого лізингоотримувач має право прийняти одноосібне рішення про продовження строку лізингу згідно з умовами договору.

***** Ця умова передбачає, що строк оренди і, відповідно, строк амортизації об'єкта оренди в орендаря становитиме 75 % і більше строку корисного використання об'єкта оренди (тобто більшу частину такого строку). За цей період балансова вартість об'єкта лізингу за рахунок нарахованого зносу якраз і знизиться до рівня 25 % первісної вартості об'єкта станом на початок строку дії договору.**

****** Визначення цього терміну див. далі в тексті консультації.**

Джерело: складено автором

Так, щоб оренда вважалася фінансовою і в бухгалтерському, і в податковому обліку, потрібна наявність у договорі фінлізингу хоча б однієї універсальної ознаки (тобто такої ознаки, яка є і в бухгалтерському, і в податковому визначенні). Наприклад, ознака за рядком 4 або рядком 5 у нашій таблиці дозволить визнати договір фінлізингом (орендою) як з позиції П(С)БО 14, так і з позиції ПК. Також дозволить класифікувати операцію як фінлізинг та наявність у договорі умови про перехід права власності на об'єкт фінлізингу після закінчення терміну дії договору оренди (щоправда, для цілей податкового обліку має ще виконуватися умова про те, що протягом терміну дії договору лізингу буде амортизовано не менше 75 % вартості об'єкта лізингу).

А ось наявність у договорі лізингу лише однієї суто бухгалтерської ознаки (наприклад, ознаки, зазначеної в ряд. 6 таблиці) не дозволить класифікувати операцію з метою податкового обліку як фінлізинг. Щоб така класифікація була можлива, у такому договорі фінлізингу має бути додатково хоч одна ознака з «податкового» визначення.

Як впливає з п. 4 П(С)БО 14, мінімальні орендні платежі (далі – МОП) – це платежі, що підлягають сплаті орендарем протягом терміну оренди (за вирахуванням вартості послуг та податків, що сплачуються орендодавцю окремо, та непередбаченої орендної плати) , збільшено і для

орендодавця, і для орендаря у сумі гарантованої ліквідаційної вартості об'єкта. МОП оплачується рівними сумами протягом усього терміну оренди (є ануїтет). При цьому кожен такий платіж поділяється на дві частини:

виплата вартості об'єкта лізингу (платіж за обладнання);

винагороду орендодавця за надання об'єкта у фінлізинг (відсотки у складі орендного платежу, які є фінансовими доходами для орендодавця та фінансовими витратами для орендаря). Процентна ставка, за якою нараховуються відсотки, є орендною ставкою відсотка. З її допомогою і проводиться розподіл кожного орендного платежу на частини (див. числовий приклад 1 далі).

Якщо орендар має можливість і має намір придбати об'єкт оренди за ціною, нижчою від його справедливої вартості на дату придбання, то МОП складаються з мінімальної орендної плати за весь термін оренди та суми, яку слід сплатити за договором на придбання об'єкта оренди.

Не включаються до складу МОП (п. 4 П(С)БО 14):

вартість відшкодовуваних орендодавцю послуг та сума податків (прикладом таких послуг та податків може бути компенсація витрат на транспортування, збирання предмета фінлізингу, а також податок на майно);

непередбачена орендна плата (це частина орендної плати, яка не зафіксована конкретною сумою та розраховується із застосуванням показників інших, ніж термін оренди: обсяг продажу, рівень (частота) використання об'єкта фінлізингу, індекс інфляції цін, ринкові ставки відсотка тощо).

Під гарантованою ліквідаційною вартістю розуміється (п. 4 П(С)БО 14):

у орендодавця – частина ліквідаційної вартості об'єкта, сплата якої гарантується орендарем або незалежною третьою стороною, яка може за своїм фінансовим станом відповідати за гарантією;

орендаря – частина ліквідаційної вартості об'єкта, сплата якої гарантується таким орендарем або пов'язаною із ним стороною.

Водночас, згідно з п. 4 П(С)БО 14, негарантована ліквідаційна вартість – це частина ліквідаційної вартості об'єкта оренди, отримання якої орендодавцем не забезпечується або гарантується тільки пов'язаною з ним стороною.

Іншими словами, якщо ліквідаційна вартість об'єкта фінлізингу не дорівнює 0 та право власності на об'єкт оренди (лізингу) за договором:

переходить до орендаря – орендар викупує об'єкт та сплачує повну вартість об'єкта (в т. ч. ліквідаційну). Отже, тут йдеться про гарантовану ліквідаційну вартість. Адже вже під час укладання договору оренди орендар гарантує орендодавцю, що сплатить ліквідаційну вартість об'єкта оренди;

не переходить до орендаря – тоді частина ліквідаційної вартості орендодавцю не повинна сплачуватись, оскільки використовувати чи ліквідувати об'єкт буде орендодавець (він отримає вигоду від подальшого використання об'єкта). І якщо об'єкт на момент закінчення дії договору оренди має залишкову (в т. ч. ліквідаційну) вартість, вона негарантована, оскільки орендар її не відшкодує.

Справжня вартість регулярних платежів (ануїтету) – це нинішня (наведена на даний момент) вартість загальної суми платежів, які надходитимуть (або сплачуватимуться) протягом певного періоду у майбутньому. Така поточна вартість визначається шляхом дисконтування (тобто за допомогою облікової ставки). Тобто нинішня вартість МОП – це їхня нинішня (дисконтована) вартість, при цьому як облікова ставка застосовується орендна ставка відсотка.

Для розрахунку цієї вартості МОП також можна скористатися формулами з додатка 1 до П(С)БО 14. Причому у прикладі 1 цього додатка показаний розрахунок для випадку, коли МОП сплачується на початку кожного періоду, а в прикладі 2 – коли такий платіж сплачується наприкінці періоду.

Облік та оподаткування у лізингодавця

Почнемо з моменту передачі об'єкта у фінансовий лізинг. Як відображається передача об'єкта фінлізингу орендарю?

Варіант 1. Об'єкт фінлізингу не є готовою продукцією лізингодавця (п. 10 П(С)БО 14). В обліку відображається дебіторська заборгованість за майно, передане у фінансову оренду, у сумі МОП та негарантована ліквідаційна вартість за вирахуванням фінансового доходу (якщо негарантована ліквідаційна вартість об'єкта дорівнює нулю, то сума дебіторської заборгованості фактично дорівнює справедливій вартості за користування предметом лізингу, тобто дорівнює поточній вартості МОП).

При цьому в обліку визнається дохід від реалізації об'єкта фінлізингу у сумі такої дебіторської заборгованості (Дт 181 «Заборгованість за майно, передане у фінансову оренду», – Кт 712 «Дохід від реалізації інших оборотних активів»). Списання об'єкта фінлізингу з балансу орендодавця здійснюється залежно від того, де враховувався такий об'єкт:

якщо він придбавався спеціально для цілей передачі у фінлізинг – його придбання мало відбиватися проведенням Дт 286 «Необоротні активи та групи вибуття, призначені для продажу» – Кт 631 (п. 3 розд. II П(С)БО 27). Тоді його списання відразу ж відбивається проведенням Дт 943 «Собівартість реалізованих виробничих запасів» – Кт 286;

якщо він враховувався у складі ОС орендодавця – тоді спочатку такий об'єкт потрібно перевести до категорії активів, що містяться для продажу (проводками Дт 286 – Кт 10 на суму балансової (залишкової) вартості об'єкта ОЗ та Дт 13 – Кт 10 на суму зносу). А потім уже зробити проведення Дт 943 - Кт 286.

Варіант 2. Об'єкт фінлізингу є готовою продукцією лізингодавця (п. 13 П(С)БО 14). у разі орендодавця відбиває дебіторську заборгованість у сумі доходу від готової продукції і на нинішньої негарантованої ліквідаційної вартості об'єкта лізингу. Дохід від реалізації визнається за найменшою із двох оцінок: за справедливою вартістю об'єкта фінлізингу або за нинішньою вартістю МОП, обчисленою за ринковою ставкою відсотка.

Іншими словами, дебіторська заборгованість за об'єкт лізингу дорівнює доходу від його реалізації і дорівнює справедливій вартості об'єкта лізингу на початок терміну дії договору оренди, якщо негарантована вартість об'єкта лізингу дорівнює нулю, а орендна ставка відсотка дорівнює ринковій ставці. При цьому в бухобліку проводиться проведення Дт 181 - Кт 701 "Дохід від реалізації готової продукції".

Списання об'єкта фінлізингу з балансу відбивається проведенням Дт 901 «Собівартість реалізованої готової продукції» – Кт 26 «Готова продукція» з виробничої собівартості об'єкта фінлізинга.

І для варіанта 1, і для варіанту 2 слід дотримуватись правил: дебіторська заборгованість, яка має бути погашена протягом 12 місяців з дати балансу, підлягає переведенню з довгострокової до поточної (п. 12 П(С)БО 10). Проводиться проведення Дп 377 «Розрахунки коїться з іншими дебіторами» – Кт 181.

Також зауважимо, що витрати орендодавця укладання договору оренди (юридичні послуги, комісійні винагороди) визнаються іншими витратами звітного періоду, у якому вони мали місце (п. 15 П(3)БО 14).

Фінансовий дохід – це різниця між сумою МОП та негарантованою ліквідаційною вартістю об'єкта фінлізингу, а також нинішньою вартістю зазначеної суми, визначеної за орендною ставкою відсотка (п. 11 П(С)БО 14).

Розподіл доходів між звітними періодами здійснюється із застосуванням орендної ставки відсотка до залишку зобов'язань на початок звітного періоду (див. додаток 2 до П(С)БО 14, а також приклад 1 у цій консультації).

Орендний платіж що надходить ділиться на частини: оплата устаткування: Дт 311 – Кт 377 (181); відсотки за договором лізингу (фінансовий дохід): Дп 311 - Кт 373.

Податок на прибуток

В орендодавців, які не коригують фінрезультату на податкові різниці, податкові наслідки фінансового лізингу визначаються виключно за

правилами бухгалтерського обліку. Орендодавці, які коригують фінрезультат на податкові різниці, надходять у такий спосіб. Якщо об'єкт, який передається у фінлізинг:

не був у складі ОЗ орендодавця (тобто був спеціально придбаний для передачі у фінлізинг або був виготовлений орендодавцем) – його передача відображається за правилами бухобліку;

був у складі ОЗ орендодавця – тоді необхідно визначити податкові різниці, що виникають під час продажу ОЗ, а саме збільшити фінрезультат на суму «бухгалтерської» балансової вартості об'єкта ОЗ (п. 138.1 ПК) та зменшити фінрезультат на суму «податкової» балансової вартості такого об'єкта (п. 138.2 ТК).

Відсотки, нараховані за договором фінлізингу, відбиваються за правилами бухобліку.

База оподаткування ПДВ визначається відповідно до п. 188.1 ПК, вона дорівнює договірній вартості об'єкта філізингу, але не нижче:

від ціни придбання – під час передачі у фінлізинг спеціально придбаного для цього майна;

звичайної ціни – під час передачі у фінлізинг самостійно виготовленого об'єкта;

балансової (залишкової) вартості за даними бухобліку початку звітного (податкового) періоду, у якому здійснено постачання, – під час передачі у фінлізинг власних ОЗ.

На дату нарахування податкових зобов'язань орендодавець зобов'язаний виписати податкову накладну (далі – ПН) на повну вартість об'єкта лізингу (без урахування процентів, що нараховуються) та зареєструвати її в ЄРПН. Згодом при отриманні лізингових платежів лізингодавець не відображає податкові зобов'язання з ПДВ (у частині лізингового платежу, яка є платою за обладнання).

Сплата процентів чи комісій у складі орендного (лізингового) платежу за договором фінлізингу не є об'єктом оподаткування ПДВ (пп. 196.1.2 ТК).

За такою операцією ПН не оформляється. При цьому, на думку ДФС, компенсація витрат на сплату земельного податку та інше, отримана від орендаря, оподатковується ПДВ у загальному порядку.

Облік та оподаткування у лізингоодержувача.

Орендар відображає у своєму обліку отриманий у фінансову оренду об'єкт одночасно як актив та зобов'язання за найменшою із двох оцінок: за справедливою вартістю активу або за нинішньою вартістю суми МОП (п. 5 П(С)БО 14). Ці ціни можуть відрізнятися, якщо для об'єкта встановлено негарантовану ліквідаційну вартість. В обліку на цю суму проводиться проведення (Дт 152 "Придбання (виготовлення) основних засобів" - Кт 531 "Зобов'язання з фінансової оренди").

При введення в експлуатацію об'єкт фінлізингу буде зарахований до складу ОС лізингоодержувача, тому на субрахунку 152 слід сформувати первісну вартість предмета лізингу. Відповідно до п. 18 Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку основних засобів, затверджених наказом Мінфіну від 30.09.03 р. № 561 (далі – Методрекомендації № 561) така вартість визначається у порядку, наведеному у п. 5 П(С)БО 14.

Але ми вважаємо, що до неї крім справедливої вартості об'єкта фінлізингу (або нинішньої вартості МОП) можуть бути включені також інші складові первісної вартості, наведені в п. 8 П(С)БО 7 «Основні кошти», якщо відповідні витрати (наприклад, на доставку об'єкта лізингу) орендар здійснював самостійно і де вони входять до складу орендної плати. При введення об'єкта лізингу в експлуатацію як об'єкт ОЗ виробляється стандартне проведення Дт 10 - Кт 152.

При введення в експлуатацію об'єкт фінлізингу буде зарахований до складу ОС лізингоодержувача, тому на субрахунку 152 слід сформувати первісну вартість предмета лізингу. Відповідно до п. 18 Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку основних засобів, затверджених наказом Мінфіну від 30.09.03 р. № 561 (далі – Методрекомендації № 561) така вартість визначається у порядку, наведеному у п. 5 П(С)БО 14.

Але ми вважаємо, що до неї крім справедливої вартості об'єкта фінлізингу (або теперішньої вартості МОП) можуть бути включені також і інші складові первісної вартості, наведені в п. 8 П(С)БО 7 «Основні засоби», якщо відповідні витрати (наприклад, на доставку об'єкта лізингу) орендар здійснював самостійно і вони не входять до складу орендної плати. При введенні об'єкта лізингу в експлуатацію як об'єкт ОЗ робиться звичайне проведення Дт 10 – Кт 152.

У кожному звітному періоді на дату нарахування чергового лізингового платежу в частині нарахованих процентів робиться проведення Дт 952 «Інші фінансові витрати» – Кт 684 «Розрахунки за нарахованими процентами».

Лізингова компанія надала нашому підприємству у фінлізинг виробниче обладнання за договірною (вона ж – справедлива) вартістю 600 000 грн (у т. ч. ПДВ – 100 000 грн), при цьому:

обладнання числилося у складі ОЗ лізингодавця, на дату передачі у фінлізинг його балансова вартість – 384 000 грн, сума зносу – 96 000 грн;

строк корисного використання обладнання у лізингоотримувача – 5 років;

строк оренди – 3 роки (з 1 жовтня 2019 року по 30 вересня 2022 року);

орендна ставка процента – 28 %;

витрати на оцінку облдання – 7200 грн з ПДВ. За умовами договору додаткові витрати лізингоодержувачем не компенсуються;

негарантована ліквідаційна вартість у договорі не встановлено;

виплату лізингових платежів передбачено щокварталу – наприкінці кожного кварталу за графіком, що є додатком до договору фінлізингу;

наприкінці терміну оренди право власності на обладнання переходить до лізингоодержувача.

Лізингодавцеві потрібно визначити суму лізингового платежу розрахунковим шляхом. Розрахувати щорічний орендний платіж можна за допомогою формули, наведеної в додатку 2 до П(С)БО 14:

$$A = TBO : [(1 - 1 : (1 + i)^n) : i],$$

де А – сума МОП, який сплачується регулярно (ануїтет);

ТВО – теперішня вартість мінімальних орендних платежів (у нашому випадку вона дорівнює справедливій вартості обладнання, оскільки негарантована ліквідаційна вартість договором не встановлена);

п – кількість періодів, за які сплачується орендна плата і нараховуються проценти;

i – ставка процентів для зазначеного періоду.

Завважимо, що в нашому випадку періодом є квартал, а ставка процента за квартал дорівнюватиме 7 % (28 % : 4).

Підставляємо числові значення у формулу й отримуємо:

$$A = 600\,000 \text{ грн.} : [(1 - (1 + 0,07)^{-12}) : 0,07] = 75\,541,19 \text{ грн.}$$

Отже, у нашому випадку теперішня вартість МОП дорівнює справедливій вартості обладнання, а загальна сума МОП становить 906 494,28 грн (75 541,19 грн x 12 міс.), тобто перевищує вартість обладнання. Тому таку операцію можна вважати операцією фінансового лізингу і з бухгалтерської, і з податкової точки зору. Графік лізингових платежів наведемо в таблиці нижче.

Таблиця 2.7.

Графік лізингових платежів

Дата	Орендні платежі			Залишок заборгованості орендаря за обладнання на кінець періоду***
	Регулярний МОП (ануїтет)	У т. ч. фінансовий дохід*	У т. ч. платіж за обладнання**	
1	2	3	4	5
01.10.19 р.	–	–	–	600 000,00
31.12.19 р.	75 541,19	42 000,00 (600 000,00 x 7 %*)	33 541,19 (75 541,19 – 42 000,00**)	566 458,81 (600 000,00 – 33 541,19***)
31.03.20 р.	75 541,19	39 652,12	35 889,07	530 569,74
30.06.20 р.	75 541,19	37 139,88	38 401,31	492 168,43
30.09.20 р.	75 541,19	34 451,79	41 089,40	451 079,03
31.12.20 р.	75 541,19	31 575,53	43 965,66	407 113,37

Продовження таблиці 2.7.

31.03.21 р.	75 541,19	28 497,94	47 043,25	360 070,12
30.06.21 р.	75 541,19	25 204,91	50 336,28	309 733,84
30.09.21 р.	75 541,19	21 681,37	53 859,82	255 874,02
31.12.21 р.	75 541,19	17 911,18	57 630,01	198 244,01
31.03.22 р.	75 541,19	13 877,08	61 664,11	136 579,90
30.06.22 р.	75 541,19	9 560,59	65 980,60	70 599,30
30.09.22 р.	75 541,19	4 941,89****	70 599,30	0,00
Усього	906 494,28	306 494,28	600 000,00	X

*Добуток залишку заборгованості на кінець попереднього періоду та орендної ставки процента за період.

** Різниця між сумою МОП і фінансового доходу.

*** Різниця між залишком заборгованості на кінець попереднього періоду і платежем за обладнання, нарахованому поточному періоді.

**** Фінансовий дохід за останній період визначається з урахуванням залишку заборгованості орендаря за обладнання (75 541,19 грн – 70 599,30 грн).

Джерело: складено автором

Тепер покажемо, як відображаються операції фінлізингу в обліку лізингодавця і лізингоотримувача.

Таблиця 2.8.

Порядок бухгалтерського обліку лізингових операцій у випадку коли суб'єкт господарювання є лізингодавцем або лізингоодержувачем

№ п/п	Зміст операції	Первинні документи	Бухгалтерський облік		
			Дт	Кт	Сума
1	2	3	4	5	6
Облік у лізингодавця					
1	01.10.19 р. Переведено до складу необоротних активів виробниче обладнання, що підлягає передачі у фінлізинг: – у частині балансової (залишкової) вартості	Договір фінлізингу, відомість нарахування амортизації, бухгалтерська довідка	286	104	384 000,00
	– у частині нарахованої амортизації (зносу)		131	104	96 000,00
2	01.10.19 р. Передано обладнання лізингоотримувачу	Акт приймання-передачі	181	712	600 000,00
3	Нараховано податкові зобов'язання з ПДВ	ПН	712	641/ПДВ	100 000,00
4	Списано собівартість переданого обладнання	Бухгалтерська довідка	943	286	384 000,00

Продовження таблиці 2.8.

5	Віднесено на витрати вартість експертної оцінки	Акт наданих послуг	977	685	6 000,00
6	Нараховано податковий кредит із ПДВ	ПН	641/ПДВ		1 200,00
7	01.10.19 р. Включено до складу поточної заборгованості частину суми довгострокових зобов'язань, що підлягає погашенню протягом 12 місяців (див. у гр. 4 таблиці з прикладу 1 суми за 31.12.19 р. 31.03.20 р., 30.06.20 р., 30.09.20 р.: 33 541,19 + 35 889,07 + 38 401,31 + 41 089,40)	Договір, графік платежів	377	181	148 920,97
8	31.12.19 р.* Нараховано проценти за користування об'єктом фінлізингу	Договір, графік платежів	373	732	42 000,00
9	31.12.19 р.* Надійшов орендний платіж у сумі 75 541,19 грн., погашено: – частину вартості обладнання	Договір, графік платежів, виписка банку	311	377	33 541,19
	– нараховані проценти		311	373	42 000,00
10	31.12.19 р.* Включено до складу поточної заборгованості частину довгострокових зобов'язань, що підлягає погашенню протягом 12 міс. (див.у гр. 4 таблиці з прикладу 1 сума за 31.12.20 р.)*	Договір, графік платежів	377	181	43 965,66
11	31.12.19 р. Списано на фінрезультат доходи і витрати, пов'язані з передачею об'єкта лізингу орендареві: – дохід від реалізації об'єкта лізингу	Регістри обліку	712	791	500 000,00
	– собівартість об'єкта лізингу		791	943	384 000,00
	– витрати на проведення експертної оцінки об'єкта лізингу		793	977	6 000,00
12	31.12.19 р.* Списано на фінрезультат доходи у вигляді процентів за фінлізингом за IV квартал 2019 року		732	792	42 000,00
* Проведення з нарахування і надходження лізингових платежів за подальші періоди не наводиться (вони аналогічні операціям за IV квартал 2019 року).					
Облік у лізингоотримувача					
1	01.10.19 р. Отримано обладнання від лізингодавця за справедливою вартістю	Акт приймання-передачі	152	531	500 000,00

Продовження таблиці 2.8.

2	Відображено податковий кредит із ПДВ	ПН	641/ ПД В		100 000,00
3	03.10.19 р. Уведено в експлуатацію виробниче обладнання	Акт типової форми № ОЗ-1**, інвентарна картка обліку основних засобів типової форми № ОЗ-6**	104	151	500 000,00
4	01.10.19 р. Включено до складу поточної заборгованості частину суми довгострокових зобов'язань, що підлягає погашенню протягом року (див. у гр. 4 таблиці з прикладу 1 суми за 31.12.19 р. 31.03.20 р., 30.06.20 р., 30.09.20 р.: 33 541,19 + 35 889,07 + 38 401,31 + 41 089,40)	Договір, графік платежів	531	611	148 920,97
5	01.11.19 р.–31.12.19 р. Нараховано амортизацію за 2 місяці 2019 року (500 000 : 5 років : 12 міс. x 2 міс.)	Відомість нарахування амортизації	23	131	16 666,67
6	31.12.19 р.* Нараховано проценти за користування об'єктом фінлізингу	Договір, графік платежів	952	684	42 000,00
7	31.12.19 р.* Сплачено орендний платіж у сумі 75 541,19 грн., погашено: – частину вартості обладнання	Виписка банку	611	311	33 541,19
	– нараховані проценти		684	311	42 000,00
8	31.12.19 р.* Включено до складу поточної заборгованості частину суми довгострокових зобов'язань, що підлягає погашенню протягом року (див. у гр. 4 таблиці з прикладу 1 сума за 31.12.20 р.)	Договір, графік платежів	531	611	43 965,66
9	31.12.19 р.* Списано на фінансовий результат витрати у вигляді процентів за фінлізингом за IV квартал 2019 року	Регістри обліку	792	952	42 000,00
* Проведення з нарахування і сплати орендних платежів та амортизації за подальші періоди не наводиться (вони аналогічні операціям за IV квартал 2019 року).					
** Затверджені наказом Мінстату від 29.12.95 р. № 352.					

Джерело: складено автором

Іноді договір фінлізингу розривається в середині строку дії й об'єкт фінлізингу повертається орендодавцеві. У таблиці 2.9. представлено як вести облік у такому разі.

Таблиця 2.9.

**Порядок бухгалтерського обліку у лізингодавця та
лізингоодержувача у випадку повернення об'єкта фінлізингу**

№ п/п	Зміст операції	Первинні документи	Бухгалтерський облік		
			Дт	Кт	Сума
1	2	3	4	5	6
Облік у лізингодавця					
1	Отримано об'єкт фінлізингу, повернений лізингоотримувачем	Акт приймання-передачі	286	685	375 899,19
2	Відображено податковий кредит із ПДВ	ПН	641/ПДВ		75 179,84
3	Проведено взаємозалік заборгованостей	Бухгалтерська довідка	685	181, 377	451 079,03
Облік у лізингоотримувача					
4	Переведено обладнання, що орендується, до групи вибуття: – списано суму амортизації, нарахованої за листопад 2019-го – жовтень 2020 року (500 000 : 5 років : 12 міс. x 12 міс.)	Додаткова угода до договору фінлізингу про повернення обладнання, акт типової форми №ОЗ-1, відомість нарахування амортизації	131	104	100 000,00
	– списано залишкову вартість		286		400 000,00
5	Відображено дохід у сумі договірної вартості обладнання	Акт приймання-передачі	377	712	451 079,03
6	Нараховано податкові зобов'язання з ПДВ	ПН	712	641/ПДВ	75 179,84
7	Списано собівартість обладнання	Бухгалтерська довідка	943	286	400 000,00
8	Донараховано податкові зобов'язання з ПДВ, виходячи з балансової вартості об'єкта фінлізингу на 01.10.20 р.* [(408 333,33 – 375 899,19) x 0,2]	ПН	949	641/ПДВ	6 486,83

Продовження таблиці 2.9.

9	Проведено взаємозалік заборгованостей	Бухгалтерська довідка	531, 611	377	451 079,03
* Така балансова вартість розраховується як різниця між справедливою вартістю обладнання на початок дії договору фінлізингу і сумою амортизації об'єкта лізингу за період листопад 2019-го – вересень 2020 року, вона дорівнює 408 333,33 грн [500 000,00 грн – (500 000,00 грн : 5 років : 12 міс. x 11 міс.)].					

Джерело: складено автором

За результатами діяльності в трьох кварталах 2020 року лізингоотримувач не впевнений, що зможе надалі виконувати зобов'язання зі сплати лізингових платежів. У зв'язку із цим він вирішив повернути об'єкт лізингу (обладнання) лізингодавцеві, який надалі збирається здавати його у фінлізинг іншій особі. Повернення відбулося 03.10.20 р.

Щоб відобразити в обліку повернення об'єкта фінлізингу, ми скористалися вихідними даними з прикладу 1. Договірна вартість обладнання при поверненні визначається в сумі платежів для компенсації вартості об'єкта фінлізингу, не сплачених на дату повернення. У нашому випадку ціна з урахуванням ПДВ на 01.10.20 р. становить 451 079,03 грн., у т. ч. ПДВ – 75 179,84 грн (451 079,03 грн. : 6), ціна без урахування ПДВ становить 375 899,19 грн. (451 079,03 грн. – 75 179,84 грн.).

2.3.Особливості та відмінності обліку операцій з фінансового лізингу в орендаря згідно з МСФЗ та П(С)БО

Розмаїття фінлізингових операцій виявляється в тому, що визначення фінансового лізингу (далі — *ФЛ*), закріплені господарським і податковим законодавством, НП(С)БО і МСФЗ, значною мірою відрізняються.

До 13.06.2021 р. діяв Закон № 723. Він містить доволі загальне визначення ФЛ, відмінне від наведених у ПКУ й стандартах обліку. Орендні та лізингові відносини регулюють також ЦКУ і ГКУ, відповідно до яких ФЛ являє собою різновид оренди (майнового найму). Інакше кажучи, до лізингових відносин застосовують загальні положення про оренду з огляду

на спеціальний закон. Отже, поняття “фінансова оренда” (далі — *ФО*) з позиції права ширше за термін “фінансовий лізинг”.

Із метою обліку та фінзвітності договір *ФЛ* розглядають, застосовуючи **принцип превалювання економічної суті над юридичною формою**, закарбований в національних (ст. 4 Закону про бухоблік) і міжнародних (див. §§ 2.12, 4.49—4.62 Концептуальних основ МСФЗ) стандартах.

Що означає аналіз економічної суті угоди з погляду відповідних стандартів, що регулюють її облік? Національні та міжнародні стандарти, маючи спільний підхід до обліку операцій *ФЛ*, відрізняються за обсягом і складом вимог. НП(С)БО 14 “Оренда”, розроблений на основі раніше чинного МСБО (IAS) 17 “Оренда”, для орендаря та орендодавця визначає певні правила обліку оперативної й фінансової оренди.

Таблиця 2.10.

Ознаки фінансової оренди*

№ з/п	Ознака ФО за П(С)БО 14 “Оренда”	Порівняння** за суттю ознака ФО згідно із Законом про фінлізинг
1	Орендар набуває права власності на орендований актив зі збігом строку оренди	Ознака 1: лізингоодержувач зобов'язаний протягом строку дії договору <i>ФЛ</i> придбати об'єкт <i>ФЛ</i> із наступним переходом права власності від лізингодавця до лізингоодержувача за ціною й на умовах, передбачених договором
2	Орендар має можливість і намір купити об'єкт дешевше за його справедливую вартість на дату придбання	
3	Строк оренди становить більшу частину строку корисного використання (експлуатації) об'єкта оренди	Ознака 2: об'єкт <i>ФЛ</i> передають на строк, впродовж якого амортизується не менш ніж 75% його первісної вартості
4	Теперішня вартість мінімальних орендних платежів (далі — <i>МОП</i>) з початку строку оренди дорівнює або перевищує справедливую вартість об'єкта оренди	Ознака 3: сума лізингових платежів на момент укладення договору <i>ФЛ</i> дорівнює первісній вартості об'єкта <i>ФЛ</i> або перевищує її
5	Орендований актив має особливий характер, завдяки чому орендар може використовувати його без витрат на модернізацію, модифікацію, дообладнання	Ознака 4: об'єкт <i>ФЛ</i> , виготовлений на замовлення лізингоодержувача, після закінчення дії договору <i>ФЛ</i> не може використовуватися іншими особами, окрім лізингоодержувача, попри його технологічні і якісні характеристики
6	Орендар може продовжити оренду активу за плату, значно нижчу за ринкову орендну плату	немає
7	Оренду може припинити орендар, який відшкодовує орендодавцеві його втрати від припинення оренди	немає
8	Доходи або втрати від зміни справедливої вартості об'єкта оренди на кінець її строку належать орендареві	немає

* Винятки, що не входять до сфери НП(С)БО 14 (див. п. 3):

- договори оренди, пов'язані з розвідуванням та використанням корисних копалин;
- договори оренди цілісних майнових комплексів;
- договори про використання авторських і суміжних прав;

- оцінювання об'єктів оренди — біологічних активів та об'єктів інвестиційної нерухомості (оцінюваних за справедливою вартістю).

**** Повна порівнянність неможлива, позаяк бухстандарт і Закон про фінлізинг оперують різними термінами, неоднаково конкретизують ті чи інші елементи угоди. Окрім того, Закон про фінлізинг згрупував декілька критеріїв ФЛ в один (див. рядки 1—3 табл.2.10), власне цим вимагаючи їх одночасного виконання.**

МСФЗ (IFRS) 16 “Оренда” визначає загальні засади обліку для обох видів оренди в орендаря, не виокремлюючи операційної й ФО. Водночас МСФЗ 16 дає визначення **ФО** — *це оренда, що в основному передає всі ризики та вигоди щодо права власності на базовий актив*, а також встановлює спеціальні правила обліку ФО для орендодавця.

Національні стандарти оперують терміном “**фінансова оренда**” — це оренда, що передбачає передання орендареві всіх ризиків і вигід, пов'язаних із правом користування та володіння активами. Оренду вважають фінансовою за наявності бодай однієї з ознак, наведених у табл. 2.10. (див. її перший стовпчик).

Порівняння цих ознак з ознаками ФЛ згідно із Законом про фінлізинг (див. другий стовпчик табл. 2.10) свідчить, що подекуди, коли договірні відносини не відповідають окресленим Законом про фінлізинг критеріям ФЛ, можливо визнати їх ФО з погляду НП(С)БО 14.

Отже, навіть якщо договір оренди не являє собою договір ФЛ у розумінні Закону про фінлізинг, для визначення методики обліку треба протестувати його на відповідність ознакам ФО, встановленим НП(С)БО 14.

МСФЗ у підмурки класифікації оренди в орендаря покладає право використання об'єкта оренди — оренда чи одержання послуг.

Розглядаючи облік в орендаря, МСФЗ 16 оперує терміном “оренда”.

Згідно з § 9 МСФЗ 16 договір уособлює *договір оренди*, містить оренду, якщо передає право контролювати користування ідентифікованим активом упродовж певного періоду в обмін на компенсацію. Випадки, коли МСФЗ 16 не застосовують, містить його § 3: договори оренди, що належать до розвідування чи використання корисних копалин, договори оренди біологічних активів, концесійні угоди про надання послуг, ліцензії на

інтелектуальну власність, права за ліцензійними угодами на кінофільми, авторські права тощо.

Інакше кажучи, МСФЗ 16 визначає єдині засади обліку оренди в орендаря, виокремлюючи два основних критерії:

- можливість ідентифікації активу;
- право орендаря контролювати об'єкт оренди.

Зауважимо: недотримання наведених засад можливе й у договорах ФЛ (ФО), що відповідають Закону про фінлізинг або НП(С)БО 14. Скажімо, якщо ідентифікація активу неможлива через те, що орендодавець має право замінити об'єкт оренди. Інший приклад — якщо орендодавець може визначати мету використання активу.

Тож на початку дії договору ФЛ (ФО) або у разі переходу на МСФЗ належить оцінити: договір — оренда чи лише містить її. Алгоритм аналізу договору для ідентифікації оренди наведено в § Б31 МСФЗ 16.

Слід розглянути питання чи можливо використовувати спрощення, передбачене §§ 5—8, Б3—Б8 МСФЗ 16 щодо короткострокової оренди й малоцінних базових активів.

Договори оренди зі строком менше року — не договори ФЛ відповідно до Закону про фінлізинг або договори ФО за НП(С)БО 14. Малоцінні базові активи характерні для угод оперативної оренди. Однак можливо припустити укладення договорів ФЛ малоцінних активів. Натомість треба заважити, що цінність об'єкта оренди визначають з огляду на стан активу, коли він був новим. Стандарт не встановлює межі малоцінності, але в розділі “Основи для висновків” додатків до нього зазначено суму 5 тис. доларів США. Також важливо, що базовий актив не має залежати від інших об'єктів в оренді. Спрощення за малоцінними базовими активами застосовне для певної угоди (§ 8 МСФЗ 16).

Ще одна вимога МСФЗ 16 — необхідність розмежовувати в договорі *орендні й неорендні компоненти*. Тож установлену договором

загальну суму компенсації розподіляють між компонентами (§§ 13—14 МСФЗ 16).

Водночас § 15 МСФЗ 16 дозволяє орендареві застосувати спрощення практичного характеру й обліковувати весь договір як оренду. Спрощення застосовують за видами базових активів. Розширено облік операцій ФО продемонстровано в таблиці 2.11.

Таблиця 2.11.

Облік операцій фінансової оренди в орендаря

1. Ідентифікація оренди			
2. Початкове визнання			
МОП (орендні платежі)	Ставка дисконтування	Зобов'язання з оренди	Актив (право користування)
НП(С)БО 14 п. 4	НП(С)БО 14 п. 5	НП(С)БО 14 п. 5	НП(С)БО 14 п. 5
МСФЗ 16 §§ 27—28	МСФЗ 16 § 26	МСФЗ 16 §§ 26—28	МСФЗ 16 §§ 23—25
3. Облік після визнання			
Нарахування амортизації		Видатки по відсотках	
НП(С)БО 14 п. 7		НП(С)БО 14 п. 5	
МСФЗ 16 §§ 30—32, 34, 35		МСФЗ 16 §§ 36—38	
4. Інші дії			
Знецінення об'єкта оренди	Модифікація умов оренди	Переоцінювання чинних умов договору	
НП(С)БО 14 п. 6	—	—	
МСФЗ 16 § 33	МСФЗ 16 §§ 44—46	МСФЗ 16 §§ 36—38	
Суборенда	Зворотна оренда	Поліпшення об'єкта оренди	
НП(С)БО 14 п. 4	НП(С)БО 14 п. 19	НП(С)БО 14 п. 6	
МСФЗ 16 додаток А, § 558	МСФЗ 16 §§ 98—103	—	
5. Розкриття інформації (п. п. 21—24 НП(С)БО 14)			
МСФЗ 16 §§ 59—60А			

Основні моменти першого етапу ми розглянули вище. Під час його проходження треба також проаналізувати умови договору ФО щодо строку оренди (табл. 2.11.) і строку корисного використання об'єктів оренди (табл. 2.12.).

НП(С)БО 14 містить конкретні ознаки безвідмовної орендної угоди, період продовження відповідає зафіксованій в договорі початковій домовленості. Тобто, аби встановити строк оренди, потрібно лише проаналізувати договір.

Для встановлення строку оренди, згідно з МСФЗ 16, треба зважити на всі слушні факти та обставини, що зумовлюють виникнення економічного

стимулу для продовження оренди або недоцільності використання можливості її припинення. Стандарт наводить приклади чинників, які допоможуть ухвалити рішення:

Таблиця 2.12.

Строк оренди у відповідності до МСФЗ та НП(С)БО

НП(С)БО 14	МСФЗ 16
Строк оренди — період дії безвідмовної орендної угоди, а також період продовження цієї угоди, обумовлений на початку строку оренди. Безвідмовна орендна угода — орендна угода, за якою орендар на початок строку оренди сплатив орендну плату, що дає змогу орендодавцеві мати певність у продовженні строку оренди, або яку можна розірвати лише: 1) з дозволу орендодавця; 2) якщо відбулася певна непередбачена подія; 3) у разі укладення орендарем нової угоди про оренду цього-таки активу або замість нього іншого, аналогічного за призначенням, із тим самим орендодавцем (п. 4) Початок строку оренди — найбільш рання із дат — підписання орендної угоди або прийняття сторонами зобов'язань щодо основних положень угоди про оренду	Строк оренди — не належний до дострокового припинення період оренди, а також: а) періоди, щодо яких передбачено ймовірність продовження оренди, за впевненості, що орендар скористається цією можливістю; б) періоди, щодо яких передбачено ймовірність припинення оренди, за впевненості, що орендар цією можливістю не скористається (див. додаток А). Строк оренди стартує на дату початку оренди й містить періоди без орендної плати, надавані орендодавцем. Положення МСФЗ 16 про строк оренди й настанови щодо їх застосування — §§ 18—20, Б34—Б41 Дата початку оренди (commencement date) — дата, коли орендодавець надає базовий актив для використання орендарем. Дата початку дії оренди (inception date) — більш рання із наведених: дата угоди про оренду й дата зобов'язання, коли сторони досягли згоди щодо основних умов оренди

- порівняння орендних платежів із ринковими цінами;
- намір орендаря викупити об'єкт оренди потому, як збіжить її термін;
- суттєві вкладення орендаря в орендоване майно або намір їх здійснити;
- чималі витрати орендаря, пов'язані із припиненням оренди;
- важливість базового активу для орендаря (суттєвість витрат на заміщення базового активу);
- практика орендаря в минулому.

Так, якщо орендний платіж нижче за середньоринковий й орендар має право на продовження строку оренди, то розумно припустити, що орендар пристане на цю можливість. Або якщо орендар має намір придбати об'єкт оренди наприкінці її строку, то ймовірно він не скористається правом дострокового розірвання договору.

Підкреслимо: термін *“початок строку оренди”* у НП(С)БО 14 відповідає терміну *“дата початку дії оренди”* у МСФЗ 16. На практиці це може бути дата попередньої угоди. МСФЗ 16 розпочинає обчислювати строк оренди з іншої дати — одержання базового активу (*дати початку оренди*). Власне на неї за МСФЗ 16 орендар визнає актив і зобов’язання за ФО.

НП(С)БО 14 і МСФЗ 16 визначають строк корисного використання (СКВ) базового активу практично однаково (табл. 2.13). СКВ — це період, протягом якого амортизують актив (актив у формі права користування).

Таблиця 2.13.

Визначення строку амортизації базового активу

Чи передбачено угодою перехід права власності на базовий актив?		
ТАК	НІ	
СКВ дорівнює строку корисного використання базового активу	Найкоротший з періодів:	
	Строк оренди	СКВ дорівнює строку корисного використання активу

Пункт 5 і додаток 1 НП(С)БО 14 дають змогу висновити про окремий облік орендних зобов’язань за користування об’єктом оренди, а також зобов’язань за фінансовими витратами. Згідно з Інструкцією № 291 зобов’язання за фінансовими витратами нараховують за **дебетом** субрахунку **952** “Інші фінансові витрати” і **кредитом** субрахунку **684** “Розрахунки за нарахованими відсотками”. Позаяк орендне зобов’язання обліковують за субрахунком **531** “Зобов’язання з фінансової оренди” (довгострокові) або **611** “Поточна заборгованість за довгостроковими зобов’язаннями”. Відповідно, оплату орендного платежу орендодавцеві розподіляють на платіж за об’єкт оренди (за **дебетом** субрахунків **611** або **531**) та оплату фінансових витрат (за **дебетом** субрахунку **684**).

МСФЗ 16 (§ 36) наказує оцінювати орендні зобов’язання після визнання в такий спосіб:

- збільшувати на суму нарахованих відсотків за орендним зобов’язанням;
- зменшувати на суму оплачених орендних платежів;

- переоцінювати у разі переоцінки або модифікації договорів оренди.

Інакше кажучи, нараховані фінансові витрати включають до складу орендного зобов'язання й не виокремлюють: Дт “Відсотки за фінансовою орендою” Кт “Зобов'язання з фінансової оренди”. Тому щодо оплати орендного платежу орендодавець немає потреби розподіляти його на дві частини.

Згідно з НП(С)БО 14 різниця між сумою МОП і вартістю об'єкта ФО на початок строку оренди являє собою фінансові витрати. Приклади розрахунку фінансових витрат та їх розподілу між звітними періодами наведено в додатку 1. Зобов'язання за фінансовими витратами нараховують не всією сумою в момент одержання базового активу, а в тій, що належить за розрахунком до звітного періоду на дату сплати за договором ФО.

НП(С)БО 14 дозволяє використовувати закріплену договором ставку дисконтування. Завдяки цьому орендар може показати в обліку фінансові витрати на підставі наданого орендодавцем розрахунку із застосуванням зафіксованої в договорі ставки дисконтування. За умови, що всі відображені в розрахунку платежі орендодавцю можна включити до МОП.

Таблиця 2.14.

Розрахунок відображення в обліку фінансових витрат

	НП(С)БО 14 (п. 5)	МСФЗ 16
Фінансові витрати (відсотки) періоду	Відображають тільки в сумі, що належить до звітного періоду. Розподіл між звітними періодами <i>протягом строку оренди</i> здійснюють із застосуванням орендної ставки відсотка на залишок зобов'язань на початок звітного періоду	Відсотки за орендними зобов'язаннями в кожному періоді <i>протягом строку оренди</i> показують сумою, яка продукує незмінну періодичну відсоткову ставку (див. § 26) на залишок орендних зобов'язань (§ 37)
Відображення в обліку	Включають до фінансових витрат. НП(С)БО 14 не згадує про капіталізацію фінансових витрат за ФО. Можливість і порядок капіталізації регламентує НП(С)БО 31 “Фінансові витрати”	Відносять на прибуток чи збитки, крім випадків капіталізації, визначених іншими МСФЗ (§ 38)

Якщо цієї умови не виконано — розрахунок орендодавця Стандарту не відповідатиме. МСФЗ 16 не дозволяє скористатися розрахунком розподілу наданих орендарем фінансових витрат за періодами. Порівняння положень

НП(С)БО 14 і МСФЗ 16 щодо обліку фінансових витрат (відсотків) подано в табл. 2.14.

Підбиваючи підсумок, облік орендаря ФО на етапах початкового визнання й подальшого оцінювання можна узагальнити, як продемонстровано на рис.2.3.

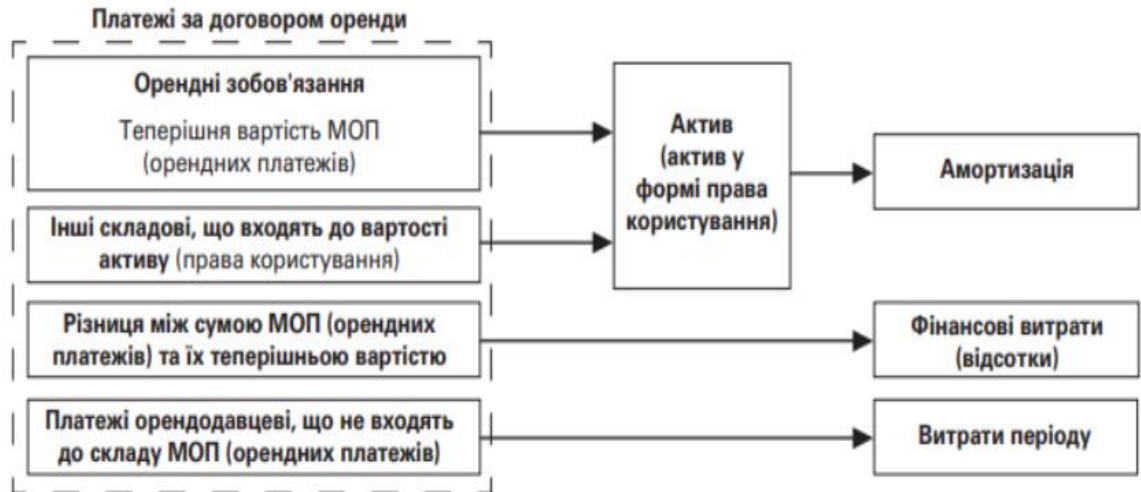

Рис.2.3. Облік в орендаря ФО: початкова і наступна оцінка

На рисунку подано, в який спосіб та чи інша частина платежів орендодавцю потрапляє до складу витрат: через амортизацію, фінансові відсотки або в повній сумі безпосередньо під час нарахування. Відповідно, неправильний розрахунок зобов'язання (помилково включені або вилучені складові орендних платежів, невідповідна ставка дисконтування, хибна дата визнання тощо) може зумовити перекоордування первісної вартості активу, суми амортизації, розміру фінансових витрат.

РОЗДІЛ III

МЕТОДИКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ ЛІЗИНГОВИХ ОПЕРАЦІЙ

3.1. Методика аналізу ефективності лізингових операцій

Проведення аналізу ефективності використання лізингу - це пошук, розрахунок інвестицій, що надають змогу не тільки компенсувати витрати від зростання рівня інфляції, але й отримати прибуток з можливих вкладень в основний капітал, отримати від капіталу більший дохід, ніж тільки відсотки банку, збільшити прибуток на вкладений капітал. Це досягається в наслідок вирішення визначеного взаємопов'язаного набору аналітичних завдань. З точки зору економічних інтересів лізингоодержувача доцільність лізингу розглядається як в поточному (в розрізі одного лізингового платежу), так і в динамічному аспекті, тобто протягом певного періоду використання майна з врахуванням фактору вартості грошей в часі. При цьому, основною особливістю аналізу ефективності операцій фінансового лізингу є забезпечення двох основних умов:

- віддача на вкладенні грошові кошти;
- покриття інвестиційних витрат.

Такий підхід щодо обґрунтування доцільності даної схеми фінансування впливає з того, що фінансовий лізинг є видатками лізингоодержувача, що збільшують або підтримують його капітальні активи.

Грошові надходження лізингоодержувача слід розподіляти на грошові надходження від продажу товарів і послуг, інших видів діяльності, а витрати - на придбання товарно-матеріальних запасів, оплату праці, відрахування на соціальні заходи, оплату операційних витрат, сплату податків і зборів. Інвестиційний грошовий потік лізингоодержувача - це є грошові видатками на погашення довгострокової заборгованості за лізингове майно, а також виплату відсотків за користування ним.

«Чистий грошовий потік лізингоодержувача розраховується як операційний грошовий потік, що складається з прибутку та амортизації за

мінусом коштів, вкладених у необоротні активи підприємства. Це надає змогу визначити цінність проекту» [25, С.160].

Головним завданням аналізу ефективності використання фінансового лізингу є визначення і порівняння грошових потоків від операційної та інвестиційної діяльності підприємства. Отже, оцінюючи проект, який передбачає капіталовкладення на основі фінансового лізингу, необхідно проаналізувати його переваги, визначивши надходження та видатки від його реалізації.

Таблиця 3.1.

Надходження та видатки від реалізації операцій фінансового лізингу

Грошові надходження	Грошові видатки
1. Виучка від реалізації продукції (робіт, послуг, товарів)	1. Витрати на придбання: вартість обладнання, з урахуванням додаткових витрат, збільшену на суму доходу лізінгоодержувача
2. Кошти від продажу застарілих основних засобів	2. Щорічні витрати на виробництво продукції (експлуатаційні витрати, пов'язані з роботою нового обладнання)
3. Економія витрат завдяки заміні застарілих засобів	3. Збитки від втрати амортизаційних відрахувань при продажу основних засобів
4. Нові амортизаційні відрахування	4. Зростання податку на прибуток внаслідок підвищення прибутковості підприємства
5. Пільги з оподаткування	5. Втрата доходів від продажу застарілих основних засобів
6. Ліквідаційна вартість основних фондів	6. Капітальний ремонт обладнання отриманого на умовах фінансового лізингу

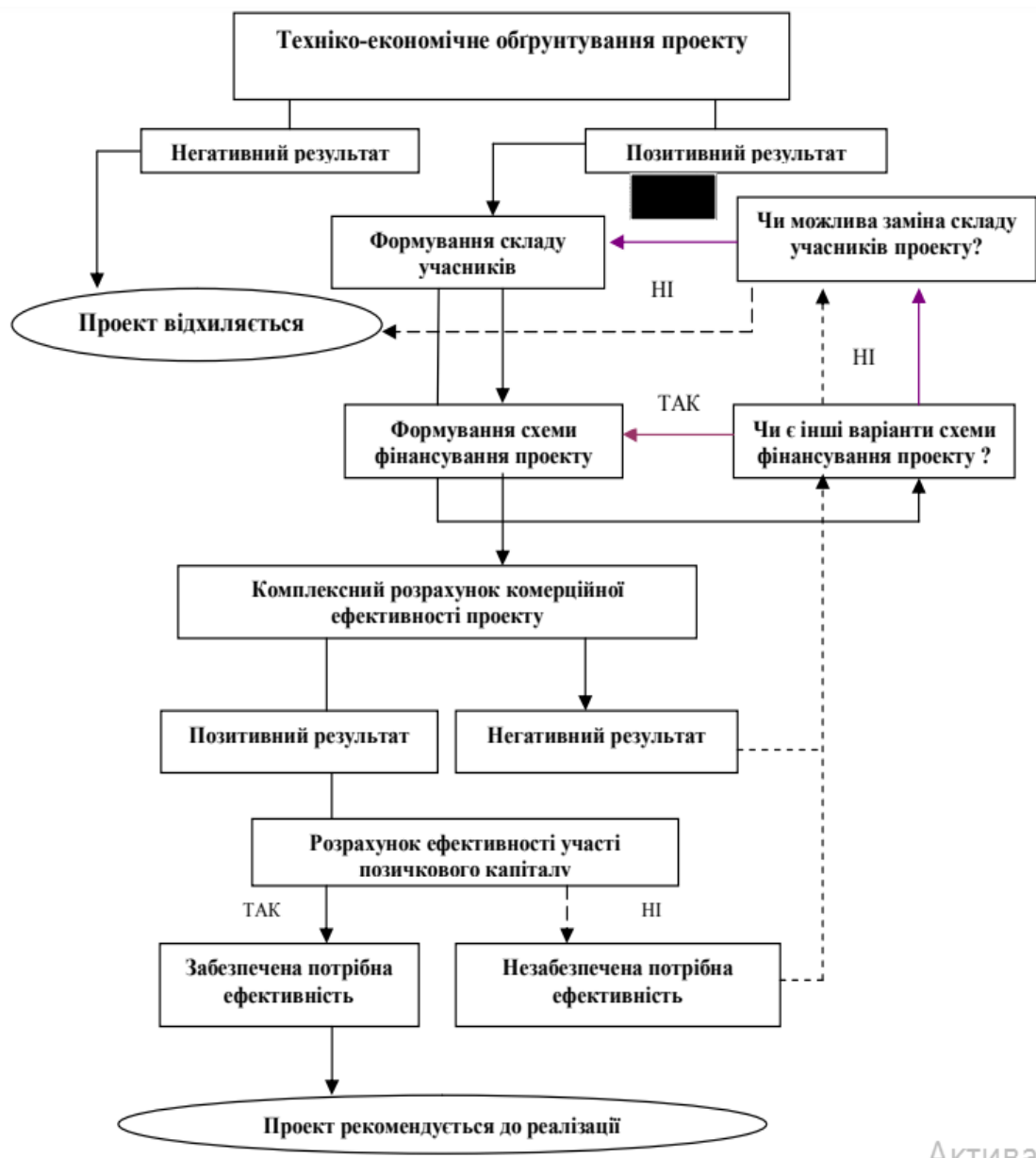
Джерело: складено автором

Проведення оцінки ефективності фінансового лізингу як форми інвестування є досить складна процедура, зумовлена дією низки факторів:

- по перше, інвестиційні витрати можуть здійснюватися одноразово;
- по друге, отримання результатів від реалізації фінансового лізингу має досить тривалий процес;
- по третє, здійснення довгострокових операцій призводить до зростання невизначеності при оцінці всіх аспектів інвестицій, а також ризику помилок.

Умовами позитивної оцінки інвестиційного проекту є його організаційно-технічне впровадження з фінансової точки зору, а також прийнятність часового періоду для осіб, які приймають рішення щодо інвестування.

У процесі проведення аналізу інвестиційного проекту, що враховує інтереси суб'єктів інвестиційної діяльності, слід передбачити оцінку проекту з одночасним здійсненням аналізу його ефективності. Етапи проведення аналізу ефективності фінансового лізингу на підприємствах наведено на рисунку 3.1.

АктивAI

Рис.3.1. Етапи проведення аналізу ефективності фінансового лізингу

Як бачимо зі схеми 3.1., аналіз лізингових операцій завершується оцінкою їх економічної ефективності. При цьому визначається величина номінального і реального, фактично отриманого доходу від лізингових операцій. Дохід від них являє собою суму фактично отриманої орендної плати від орендарів. Аналіз лізингових операцій здійснюється в динаміці, а також порівняно з відповідним періодом минулого року.

Розглянемо на прикладі методику аналізу ефективності лізингових операцій.

Таблиця 3.2.

Аналіз ефективності лізингових операцій компанії

Показники	Базисний період	Звітний період	Абсолютні відхилення
1. Вартість лізингового майна на балансі компанії на початок періоду, тис. грн	4660	9700	5040
2. Вартість лізингового майна на балансі компанії на кінець звітного періоду, тис. грн	9700	10100	400
3. Середня вартість лізингового майна за період, тис. грн (ряд. 1 + ряд. 2) : 2	7180	9900	2720
4. Середньорічна вартість майна, фактично переданого в оренду, тис. грн	6760	8420	1660
5. Сума нарахованої амортизації за лізинговим майном, усього за період, тис. грн	652	900	248
6. Сума орендної плати, яка підлягає стягненню з орендарів, тис. грн	1174	1710	536
7. Сума орендної плати, яка фактично отримана від орендарів, тис. грн	840	1112	272
8. Прибуток від лізингових операцій, тис. грн (ряд. 6 – ряд. 5)	522	810	288
9. Дохідність лізингових операцій (Д1), % (ряд. 6 : ряд. 4)	34,7	40,6	5,9
10. Дохідність лізингових операцій (Д2), % (ряд. 6 : ряд. 3)	16,4	17,3	0,9
11. Рентабельність лізингових операцій, % ((ряд. 6 – ряд. 5) : ряд. 5)	80,1	90,0	9,9
12. Прибутковість лізингових операцій, % ((ряд. 6 – ряд. 5) : ряд. 4)	15,4	19,2	3,80
13. Доходи компанії, всього, тис. грн	524553	587459	62906
14. Питома вага доходів від лізингових операцій у загальних доходах банку, % (ряд. 6 : ряд. 14)	0,22	0,29	0,07
15. Коефіцієнт повноти отримання доходу, % (ряд. 7: ряд. 6)	72	65	-7
16. Частка прибутку від лізингових операцій у доходах від лізингових операцій, % (ряд. 8 : ряд. 6)	44,5	47,4	2,9

Джерело: складено автором

Наведені дані свідчать, що, незважаючи на те, що лізингові операції в діяльності компанії посідають незначне місце, їх ефективність досить висока. Так, дохідність лізингових операцій у розрахунку на 1 грн лізингового майна, переданого в оренду, зросла на 5,9 процентного пункту і досягла у звітному періоді 60,6 % проти 34,7 % у базисному. Рівень цих показників достатньо високий, що свідчить про вигідність цих операцій для підприємства. Це підтверджується і динамікою та значенням інших показників. У базисному періоді рентабельність лізингових операцій становила 80,1 %, а в звітному підвищилася до 90 %. За аналізований період зросла і частка доходів від лізингу в загальних доходах банку. У базисному періоді вона становила 0,22 %, а в звітному вже 0,29 %. Для порівняння частка лізингового майна в загальних активах банку була, відповідно, 0,4 та 0,8 %. Порівнюючи ці показники з аналогічними за іншими видами діяльності підприємства, можна зробити висновок про доцільність та ефективність їх подальшого розширення. При цьому необхідно зазначити, що у компанії є невикористані резерви подальшого збільшення суми прибутку від лізингових операцій, підвищення їх рентабельності та дохідності. Для цього необхідно передати повністю все майно, що призначалося для передання в оренду, в оперативний лізинг орендарям (9900,0 тис. грн – 8420,0 тис. грн) та активніше стягувати з орендарів несплачену орендну плату. Фінансова дисципліна орендарів значно погіршилася, про що свідчать коефіцієнти повноти розрахунків за орендоване майно. У звітному періоді він становив 65 % від нарахованої орендної плати, а в базисному — 72 %, що негативно відбивається на реальних грошових потоках підприємства.

3.2. Фінансовий аналіз ефективності діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод» як основа для проведення інвестиційної діяльності

В першу чергу необхідно здійснити аналіз рівня ліквідності та платоспроможності ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2016 – 2020 роки. При

здійсненні розрахунків необхідно скористатися методикою розробленою нашими стейкхолдерами, а саме аналітичною платформою корпорації You Control, що в свою чергу дасть нам змогу обчислити величину індикатора Fin Score. Цей показник трактується як скоринговий індекс фінансової стійкості компанії та дає змогу проведення аналізу повного спектра фінансової активності компанії, а саме зрозуміти положення підприємства відносно рівня ліквідності, платоспроможності, рентабельності та ділової активності.

Відповідно до проведених розрахунків, ми не можемо стверджувати що підприємство покращило своє становище в плані ліквідності за аналізований проміжок часу. В підтвердження цієї гіпотези ми можемо привести той факт, що два основні показники, коефіцієнт поточної ліквідності та коефіцієнт абсолютної ліквідності на прикінці аналізованого періоду не перевищують референтних значень (таб.3.3.).

Таблиця 3.3.

**Динаміка рівня ліквідності ТДВ «Яготинський маслозавод» за
2016-2020 роки**

Фінансовий індикатор	2016	2017	2018	2019	2020
Індекс FinScore	A/3,5	A/3,5	A/3,4	A/4,0	A/3,2
Ліквідність					
Поточна ліквідність	200,4%	186,1%	142,0%	156,9%	136,0%
Абсолютна ліквідність	13,3%	3,8%	5,5%	3,2%	1,4%
Коефіцієнт «кислотний тест»	160,3%	152,0%	123,4%	139,4%	114,0%
Коефіцієнт швидкої ліквідності	157,1%	150,9%	123,2%	139,3%	113,9%
Відношення грошових коштів до активів	4,9%	1,4%	2,7%	1,4%	0,7%
Проміжний коефіцієнт покриття	98,9%	85,8%	59,8%	76,0%	62,2%

Джерело: складено автором за даними you control

Так, якщо у 2016 році рівень поточної ліквідності перебував на позначці 200,4% при рекомендованому рівні більше 100%, то вже у 2020 році даний коефіцієнт хоча і не зменшився нижче референтного рівня, але зменьшився на 64, 6 %і перебував на позначці 136,0%. Подібна ситуація спостерігається щодо величини абсолютної ліквідності, яка знизилася з 13,% у 2016 році до 1,4% у 2020 році і це звичайно неможливо розглядати як позитивне явище, оскільки референтне значення при цьому перебуває на

рівні більше 20%. При цьому необхідно відмітити, що здійснивши загальногалузовий аналіз, ми можемо відзначити, що ТДВ «Яготинський маслозавод» мало кращі показники поточної ліквідності у порівнянні з середніми значеннями по галузі (рис.3.2.).

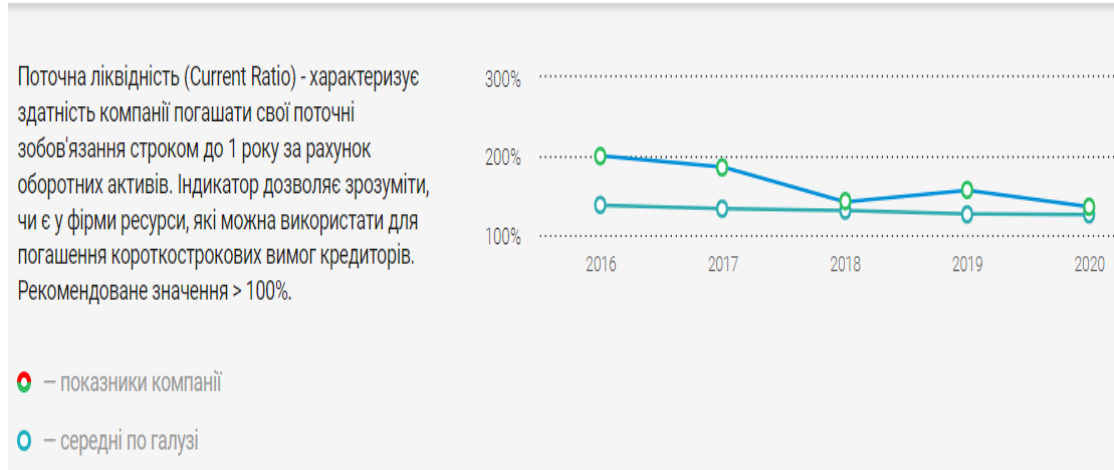

Рис.3.2. Динаміка зміни поточної ліквідності ТДВ «Яготинський маслозавод» та середньогалузової величини за 2016-2020 роки

З проведеного аналізу (рис.3.1.), ми можемо бачити, що якщо на початку досліджуваного періоду середньогалузева величина постійної ліквідності перебувала на рівні 137,6% то цей же індикатор у ТДВ «Яготинський маслозавод» перебував на рівні 200,4%, а вже вкінці нашого дослідження дана величина перебувала майже на одному рівні, відповідно 136,1% у базисному підприємстві та 125,8% в середньому по галузі.

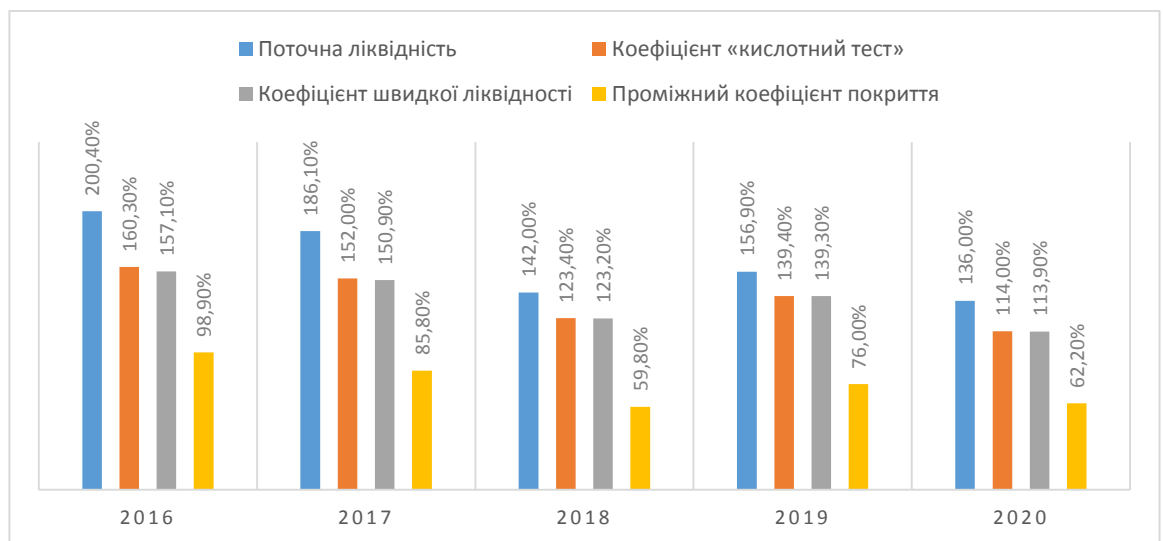

Рис.3.3. Динаміка зміни основних показників ліквідності ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2016-2020 роки

Ми можемо спостерігати зниження індикаторів поточної та абсолютної ліквідності протягом усього досліджуваного, і хоча значення поточної ліквідності перебуваю вище референтного рівня, динаміка зниження показників викликає занепокоєння.

Як ми бачимо з даних таблиці 3.1. та рис.3.3 всі значимі індикатори, що характеризують ліквідність компанії мали тенденцію до зниження протягом усього досліджуваного періоду. Так, співвідношення між оборотними активами (без величини запасів) та поточними зобов'язаннями компанії зменшилися з 160,3% у 2016 році до 114,6% у 2020 році, при цьому слід відмітити, що на протязі усього досліджуваного періоду базисне підприємство мало значно кращі показники «кислотного тесту» ніж середньогалузеві значення, які відповідно становили 76,8% у 2016 році та 71,3% у 2020 році.

Аналогічна ситуація спостерігається з іншими двома показниками які характеризують стан ліквідності у ТДВ «Яготинський маслозавод», а саме коефіцієнтом швидкої ліквідності та проміжним коефіцієнтом покриття, які відповідно знизилися з 157,1% та 98,9% у 2016 році до 113,9% та 62,2% у 2020 році.

Наступним етапам аналізу фінансових коефіцієнтів на наш погляд є детальний аналіз індикаторів які дають змогу описати стан платоспроможності аналізованого суб'єкта господарювання.

Таблиця 3.4.

**Динаміка рівня платоспроможності ТДВ «Яготинський
маслозавод» за 2016-2020 роки**

Фінансовий індикатор	2016	2017	2018	2019	2020
Індекс FinScore	A/3,5	A/3,5	A/3,4	A/4,0	A/3,2
Платоспроможність					
Коефіцієнт автономії	36,6%	41,7%	37,3%	38,9%	38,3%
Відношення чистого боргу до EBITDA	1,9	1,9	1,8	2,3	3,3
Коефіцієнт покриття необоротних активів власним капіталом	129,3%	136,3%	124,2%	131,8%	113,6%

Джерело: складено автором за даними you control

Здійснивши аналіз рівня платоспроможності ТДВ «Яготинський маслозавод» ми можемо спостерігати незначні позитивні зрушення в частині збільшення частки власного капіталу компанії у величині коштів, інвестованих у її діяльність, а саме з 36,6% у 2016 році до 38,3% у 2020 році. Ця тенденція дає нам змогу стверджувати, що підприємство стає більш фінансово незалежним від кредиторів, проте навіть зараз це значення не перевищує референтного рівня, який має бути на рівні $\geq 50\%$ для підприємств сектору нефінансових корпорацій, куди відноситься базова компанія. При чому, це відбувається на фоні тісної відповідності показників по підприємству та середньогалузевим рівнем за останні три роки.

Позитивну динаміку ми також спостерігаємо при аналізі коефіцієнта платоспроможності, який демонструє у скільки разів чистий борг перевищує величину прибутку до вирахування витрат за відсотками, сплати податків та амортизаційних відрахувань. Іншими словами, характеризує розмір наявного боргового навантаження та його відповідності наявним доходам отриманим в процесі здійснення господарської діяльності. А саме, відношення чистого боргу до EBITDA збільшилося з 1,9 у 2016 році до 3,3 у 2020 і нарешті перебуває в межах референтного рівня (від 3 до 5).

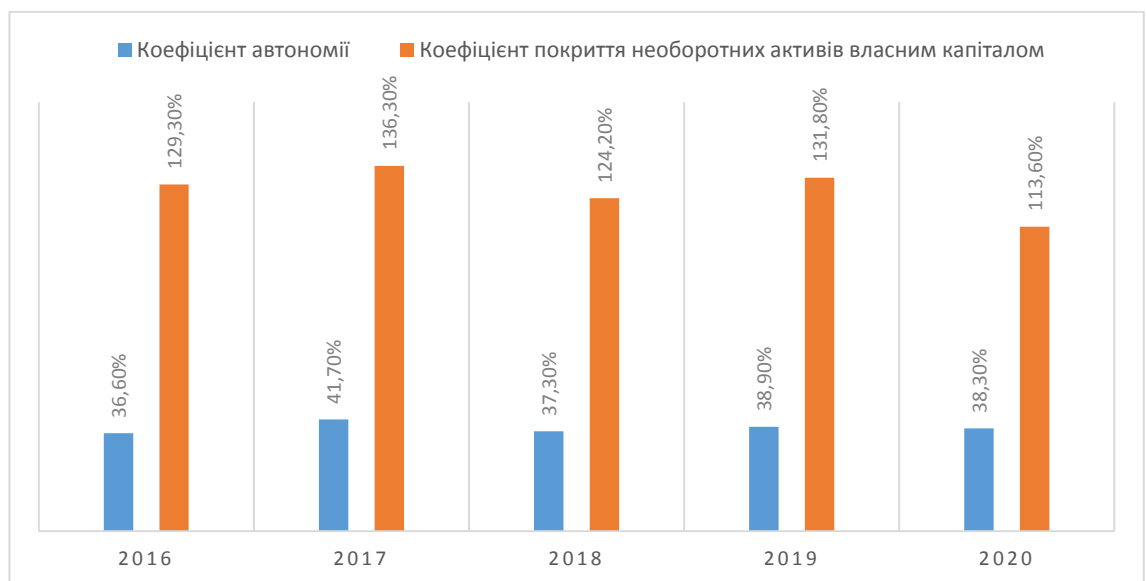

Рис.3.4. Динаміка зміни основних показників платоспроможності ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2016-2020 роки

Наступним етапом, що надає змогу системно аналізувати здатність підприємства своєчасно та у повному обсязі розраховуватися за своїми довгостроковими зобов'язаннями є дослідження показників прибутковості, оскільки навряд чи компанія зможе бути платоспроможною без досягнення позитивних результатів у цій частині. При аналізі ми маємо розрахувати вісім коефіцієнтів, які з одного боку всебічно описують скільки прибутку приносить той чи інший вид економічного активу, а з іншого відображає відношення різних видів прибутку до різних видів собівартості. Фінальні розрахунки коефіцієнтів за увесь період дослідження надані в таблиці 3.5.

Таблиця 3.5.

**Динаміка рівня прибутковості ТДВ «Яготинський маслозавод»
за 2016-2020 роки**

Фінансовий індикатор	2016	2017	2018	2019	2020
Індекс FinScore	A/3,5	A/3,5	A/3,4	A/4,0	A/3,2
Прибутковість					
ROA - Рентабельність активів	18,4%	17,1%	20,8%	13,6%	8,4%
Рентабельність власного капіталу	62,5%	69,6%	63,3%	40,6%	24,5%
RCA - Рентабельність оборотних активів	24,9%	24,7%	29,8%	19,3%	12,60%
NPM - Чиста маржа	6,4%	6,1%	7,9%	5,3%	4,1%
ROTA - Рентабельність загальних активів	30,1%	27,3%	30,6%	22,2%	14,6%
Валова рентабельність собівартості	33,0%	31,8%	36,7%	36,2%	19,1%
Рентабельність операційних витрат	167,3%	164,5%	173,1%	145,7%	176,3%
Чиста рентабельність витрат	11,4%	10,6%	13,0%	9,3%	7,6%

Джерело: складено автором за даними you control

Аналіз даних таблиці 3.5. та рис. 3.5. доречно проводити у двох напрямках: перший – динаміка зміни показників рентабельності використання активів, та другий - в контексті відношення прибутку до собівартості.

Дані таблиці 3.3. дають змогу стверджувати, що ТДВ «Яготинський маслозавод» протягом досліджуваного періоду не змогло поліпшити свої позиції з точки зору прибутковості. Так, якщо у 2016 році на кожні 1000 грн активів підприємства давали компанії 18 грн. прибутку, то вже в 2020 році ця

величина становила усього сягала 8,4 грн на кожні 1000 грн активів. Поряд з цим, досліджуючи цей же показник на рівні галузі, ми також спостерігаємо позитивні зміни. Так, якщо рентабельність активів в середньому по галузі у 2016 році становила 2,2% і забезпечувала 22 грн. прибутку на кожен 1000 грн. активів то через чотири роки, у 2020 році даний показник знизився до 1,1% то забезпечував вже лише 11 грн. прибутку на кожен 1000 грн. активів.

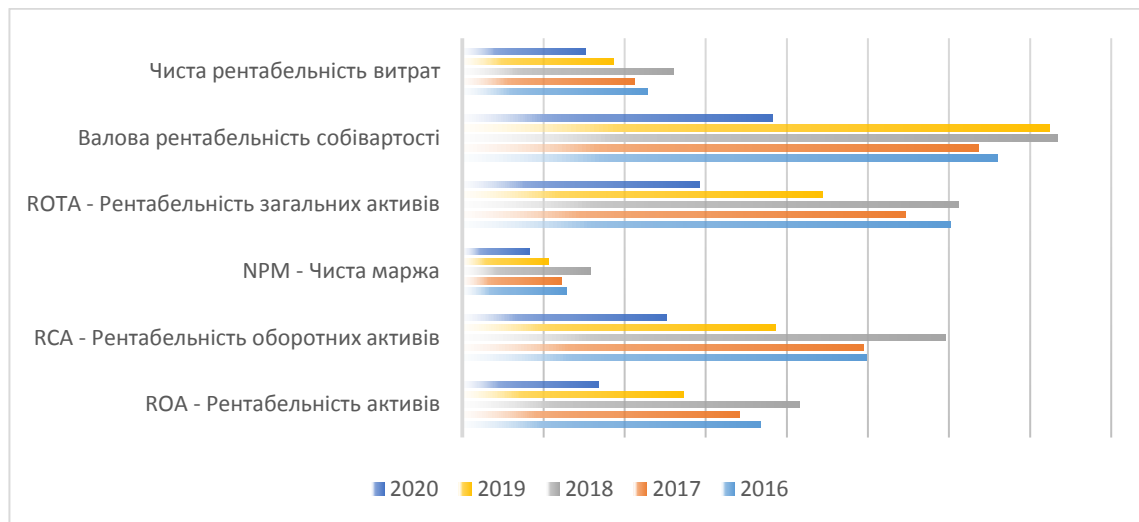

Рис.3.5. Динаміка зміни основних показників рентабельності ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2016-2020 роки

Правильно побудована економічна політика компанії дозволила їй поліпшити відношення чистого прибутку до загальної виручки компанії. Так у 2020 році чиста маржа перебувала на позначці 4,6% при тому що середнє значення цього показника по галузі у 2020 році перебувало на рівні 1,1%.

3.3. Методика аудиту лізингових операцій

Проведення аудиту лізингових операцій вимагає від аудитора чіткого визначення: яку мету він переслідує, що буде предметом його вивчення, які основні завдання він має вирішити при проведенні аудиту лізингових операцій.

З огляду на це, метою аудиту лізингових операцій, на наш погляд, має стати встановлення достовірності первинних даних щодо наявності та руху предметів лізингу, а також повноти і законності відображення нарахованих зобов'язань та винагороди лізингодавця; повноти і своєчасності

відображення первинних даних у зведених документах та облікових регістрах; правильності ведення обліку лізингових операцій та відповідності нормативним документам і прийнятій обліковій політиці протягом періоду, що перевіряється. Метою аудиту лізингових операцій визначають ще й по кожному компоненту, виходячи з якісних характеристик фінансової звітності. До того ж, мета аудиту лізингових операцій буде прямо залежати ще й від того, хто є замовником аудиторської перевірки: лізингодавець чи лізингоодержувач (табл. 3.6.).

Таблиця 3.6.

Мета аудиту лізингових операцій, виходячи з якісних аспектів фінансової звітності

Мета	Замовник аудиту	
	Лізингодавець	Лізингоодержувач
1) Існування	Основні засоби, придбані для передачі в лізинг, знаходяться у лізингоодержувачів	Основні засоби, які одержані підприємством у лізинг знаходяться на території підприємства і використовуються за призначенням
	Відображені суми зобов'язань дійсно є зобов'язаннями лізингоодержувача	
2) Обов'язки	Суми зобов'язань і вина-города підлягають одержан-ню відповідно до вста-новлених вимог	Суми зобов'язань і винагорода лізингодавця підлягають сплаті відповідно до встановлених вимог
3) Правдивість	Відображені операції по зобов'язаннях і виплаті винагорода є достовірними	
4) Повнота	Усі операції з предметами лізингу відображені в обліку, а також, що всі ці операції були відповідним чином санкціоновані. Усі відповідні суми зобов'язань відображені на відповідних рахунках.	
5) Право володіння і користування	Підприємство має відповідну підтверджуючу документа-цію по відношенню своїх прав на основні засоби	Підприємство має відповідну документацію, що підтверджує його право користування предметами лізингу.
6) Оцінка	Предмети лізингу оцінені і відображені в обліку у відповідності з П(С)БО 14. Балансова вартість повинна відтворюватися в ході господарської діяльності підприємства. Відображені зобов'язання і нарахована винагорода лізингодавця вірно оцінені і включені у відповідні звітні періоди	

Продовження таблиці 3.6.

7) Класифікація	Строк погашення по даних зобов'язаннях настає протягом строку більше року після дати фінансової звітності і вони вірно класифіковані як довгострокові.	
8) Представлення і розкриття	Предмети лізингу класифіковані в бухгалтерському балансі за окремими видами.	
	Зобов'язання, нарахована винагорода і витрати за лізинговими операціями адекватно представлені і розкриті у фінансовій звітності відповідно до встановлених вимог.	Зобов'язання і витрати (винагорода лізингодавця) адекватно представлені і розкриті у фінансовій звітності відповідно до встановлених вимог.

Джерело: складено автором

Основним завданням аудиту лізингових операцій виступає збір та узагальнення наявної інформації про лізингову діяльність підприємства-замовника з метою надання висновку про реальний фінансовий стан господарюючого суб'єкта. До того ж, аудитор може надавати рекомендації щодо підвищення ефективності лізингової діяльності та виправлення помилок з метою обґрунтування оптимальної програми розвитку підприємства на майбутнє або з метою попередження помилок, що можуть виникнути в процесі лізингової діяльності та при відображенні лізингових операцій в обліку й звітності.

Для проведення аудиту лізингових операцій аудитору необхідно оцінити надійність системи внутрішнього контролю і визначити ризик контролю в частині основних засобів, одержаних

(переданих) у лізинг, та розрахунках по лізингових платежах. На невеликих підприємствах система внутрішнього контролю, як правило, відсутня, тому ризик внутрішнього контролю при цьому є високим. Це означає, що перевірка по суті проводиться повна, а не вибіркова.

Оцінивши ступінь довіри до системи внутрішнього контролю лізингових операцій і можливості використання результатів роботи внутрішнього аудитора, зовнішній аудитор визначає ступінь ризику і відповідно планує обсяг вибірки для перевірки по суті. Від оціненого рівня ризику перевірки лізингових операцій залежить кількість і види аудиторських процедур, які будуть виконані.

Виходячи з розуміння системи внутрішнього контролю та оцінки ризику аудитор складає план і програму аудиту лізингових операцій. На наш погляд, основні положення програми аудиту й джерел інформації можна представити за допомогою табл. 3.7.

Таблиця 3.7.

Програма аудиту лізингових операцій

№ з/п	Перелік процедур	Джерела інформації
1	2	3
1	Вивчення положень лізингових договорів, договорів купівлі-продажу колишніх предметів лізингу та договорів надання супутніх послуг лізингодавців	Перераховані види договорів, робочі записи
2	А. Предмети лізингу Детальна перевірка даних реєстрів обліку предметів лізингу, їх підрахунок і звірка з даними Головної книги	Інвентарні картки, відомості, журнали, машинограми
3	Встановлення наявності предметів лізингу : а) проведення інвентаризації (огляду); б) перевірка документації на право: володіння у лізингодавця, користування у лізингоодержувача; в) підтвердження передачі фактичних предметів лізингу лізингоодержувачам.	Інвентаризаційні відомості, результати поточної інвентаризації, акти приймання-передачі предметів лізингу, договори лізингу, рахунки фактури, запити-відповіді лізингоодержувачів.
4	Перевірка правильності формування вартості оприбуткування предметів лізингу	Наказ про облікову політику, первинна документація
5	Встановлення своєчасності оприбуткування предметів лізингу на баланс	Договори купівлі-продажу, рахунки-фактури, акти приймання-передачі, акти введення в експлуатацію
6	Перевірка даних інвентаризації предметів лізингу і порівняння її результатів із даними аналітичного обліку	Інвентаризаційні відомості та інвентарні карточки обліку предметів лізингу
7	Проведення аналізу ефективності використання предметів лізингу у лізингоодержувача, аналізу ефективності лізингових угод — у лізингодавця	Аналітичні розрахунки (процедури)
8	Б. Знос Встановлення достовірності визначення строку корисного використання предметів лізингу та ліквідаційної вартості	Наказ про облікову політику
9	Аналіз правильності нарахування зносу відповідно до встановлених норм та способів	Нормативні документи, наказ про облікову політику, відомості (розроблені таблиці) амортизаційних відрахувань
10	Перевірка правильності віднесення нарахованого зносу предметів лізингу на відповідні рахунки по обліку витрат	Відомості розподілу амортизаційних відрахувань
11	Проведення звірки даних аналітичного обліку нарахованого зносу з даними головної книги	Підрахунок і звірка даних (робочі таблиці)

Продовження таблиці 3.7.

12	В. Лізингові платежі Звірка даних обліку з даними договорів лізингу, встановлення, чи підходить той чи інший вид лізингу для капіталізації	Договори лізингу
13	Перевірка правильності розрахунку і відображення на рахунках лізингових платежів, своєчасності погашення боргових зобов'язань	Договори лізингу, виписки банку, Головна книга
14	Встановлення правильності віднесення сум лізингових платежів до відповідного звітного періоду	Договори лізингу, робочі таблиці
15	Г. Інші процедури Аналіз витрат на страхування предметів лізингу, перевірка покриття при настанні страхового випадку	Договори страхування, страхові поліси, розрахункові таблиці
16	Перевірка правильності розрахунку і нарахування страхових платежів і своєчасність їх сплати	Розрахунки бухгалтерії, робочі таблиці аудитора
17	Перевірка доцільності затрат на ремонт предметів лізингу, правильність капіталізації таких затрат і відображення на відповідних рахунках	Проектно-кошторисна документація, акти приймання-передачі виконаних робіт, інші первинні документи, дані аналітичного обліку рахунків затрат.
18	Встановлення доцільності надання додаткових послуг лізингодавця, перевірка повноти і правильності відображення додаткових витрат на відповідних рахунках бухгалтерського обліку, відповідності звітному періоду	Договори про надання додаткових послуг, дані аналітичного обліку, робочі записи аудитора
19	Перевірка відповідності аналітичного і синтетичного обліку, відображення операцій в облікових регістрах і звітності, розкриття інформації про лізингову діяльність у звітності	Робочі таблиці бухгалтерських проводок, порівняльні відомості, Головна книга, звітність
20	<i>Лише для лізингодавця:</i> Перевірка умов кредитування, правильності нарахування і відображення на рахунках бухгалтерського обліку суми кредиту, відсотків	Договори кредитування, виписки банку розрахунки бухгалтерії, дані аналітичного обліку, Головна книга
21	Перевірка доцільності проведення інших витрат лізингової діяльності (рекламні заходи, витрати щодо пошуку постачальників тощо), встановлення своєчасності і правильності відображення на рахунках обліку	Договори про здійснення вказаних видів витрат, акти виконаних робіт, рахунки-фактури, виписки банку, дані аналітичного і синтетичного обліку, Головна книга, робочі записи аудитора

Джерело: складено автором

Програма аудиту враховує всі необхідні кроки, які повинен здійснити аудитор при проведенні аудиторської перевірки. При цьому, на наш погляд, суттєвим моментом при проведенні аудиту виступає досвідченість аудитора щодо можливих правопорушень в обліку вказаних операцій.

У міжнародній практиці застосовуються два підходи до організації аудиту: пооб'єктний та циклічний. При пооб'єктному підході лізингові

операції досліджуються з точки зору відокремленого одержання доказів по відношенню до окремих рахунків бухгалтерського обліку. При чому одна і та ж операція може досліджуватися декілька разів різними експертами, що як мінімум нераціонально з точки зору зниження затрат на проведення аудиту.

При циклічному підході об'єктом аудиторського дослідження виступають взаємозв'язки між об'єктами обліку, які з'являються при здійсненні лізингових операцій. Тобто предметна область ділиться на комплекси облікових завдань.

Наприклад, один аудитор досліджує розрахунки з постачальниками предметів лізингу, а інший — облік основних засобів, переданих у лізинг. При перевірці розрахунків із постачальниками буде обов'язково розглянута правомірність відображення оборотів по дебету рахунку 15 «Капітальні інвестиції». В той же час іншим аудитором будуть розглянуті операції і по кредиту рахунку 15. Їх думки запишуться в базу даних, і аудитор, який перевіряє достовірність відображення в обліку капітальних вкладень, при висвітленні своєї думки використає і результати перевірки суміжних розділів, що безперечно підвищить якість перевірки. Виходячи з особливостей замовника, керівник перевірки може прийняти рішення про суцільну перевірку лізингових операцій.

Таким чином, ми вважаємо, що автоматизована обробка облікових даних не змінює суть і значення аудиторської перевірки лізингових операцій, змінюються лише її методи. Перевірки, які враховують автоматизацію роботи господарюючого суб'єкта, мають вищу якість аудиторських послуг, дозволяють достовірно оцінити системи внутрішнього контролю, а також рівень аудиторського ризику.

ВИСНОВКИ

В результаті дослідження, ми схилиємося до думки, що лізингові відносини є системою суспільних відносин з приводу власності, формування, розміщення майнових та технічних ресурсів в інтересах окремого аграрного підприємства.

Отже, на основі власних досліджень і використовуючи розробки відомих вчених, можна сказати, що лізинг — це процес, який являє собою сукупність орендних, інвестиційних і фінансово-кредитних відносин, що виникають між їхніми учасниками (прямими і непрямими) за умов появи в однієї сторони необхідності придбати, а в іншій — можливості надати послуги майнового, інвестиційного, кредитного характеру, що сприятимуть відновленню та підтриманню технологічного потенціалу підприємства та веденню діяльності відповідно до рівня сучасних інноваційних технологій.

В Україні на сьогоднішній день склалися основні передумови розвитку лізингу: створено основу інфраструктури ринку лізингових послуг; сформовано первинну законодавчу базу щодо врегулювання лізингової діяльності; організаційно оформлено методичні основи з побудови взаємовідносин суб'єктів лізингової діяльності. Проте слід зауважити, що сформовані елементи ринку лізингових послуг та лізингової діяльності загалом не забезпечують ефективного і раціонального використання лізингу як інструменту відтворення засобів виробництва на вітчизняних підприємствах. В першу чергу, це пов'язано з недосконалістю теоретичного підґрунтя для визначення сутності та видової характеристики лізингових операцій. Саме це унеможливорює теоретичне дослідження та практичне застосування лізингу як дієвого інструменту оновлення засобів виробництва не лише окремих підприємств, а й національного господарства загалом. Крім того, це перешкоджає дієвому врегулюванню лізингових відносин.

Програма аудиту лізингових операцій має ґрунтуватися на наступних основних процедурах:

Юридична експертиза договору лізингу з певним впливом їх положень на ведення обліку;

Перевірка повноти, оцінки вартості і документального оформлення прийнятих до обліку об'єктів лізингу;

Перевірка обліку лізингових платежів;

Перевірка сум амортизації, що нарахована за об'єктами лізингу;

Перевірка обґрунтованості включення лізингових платежів до складу витрат, що приймаються в цілях оподаткування прибутку;

Вивчення реєстрів податкового обліку.

Отже, своєчасно проведений аудит лізингових операцій з використанням вищезазначених процедур перешкодить появі розбіжностей з фіскальними органами; приведе в порядок бухгалтерські записи; забезпечить достовірність фінансової звітності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Сапожников В.Н., Акимов Е.М., Осипов А.С. Лизинг: значение, сущность, возможности. Учеб. пос. /Моск. гос. строит. ун-т. – М.: МГСУ, 2000. – с. 92.
2. Грабельська О.В. Лізинг: класифікація та ефективність застосування // Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку / О.В. Грабельська. – 2011. – № 704. – С. 89-94
3. Белоусов Р.А. Общий и специальный менеджмент : учеб. / Р.А.Белоусов ; Подобщ. ред.А.Л.Гапоненко, А.П.Панкрухина; Рос. акад. гос. службы при Президенте РФ. – М.: РАГС, 2002. – 567с.
4. Бобровская Ж.В. Лизинговая деятельность в Республике Беларусь: проблемы и перспективы / Ж.В. Бобровская // Экономика и управление. – 2015. – №4(44). – С.72-76
5. Ситникова Е. В. Банковский лизинг теория вопроса // Terra Eсonomіcus. – 2008. – № 4-2 / том 6. – С. 139-141.
6. Фридель В.І.Банки на ринку лізингових послуг України: автореферат дис.канд. економ. наук : спец. 08.00.08 - гроші, фінанси і кредит / Фридель Володимир Ігорович ; Міністерство освіти і науки України, Державний вищий навчальний заклад «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана». – К. : [Б. В.], 2014. – 21 с.
7. Смагулов А. Концепция современного лизинга/ А.Смагулов// Вестник университета «Туран». – 2009. – № 1. – С. 33-36.
8. Хойер В. Как делать бизнес в Европе / В. Хойер. — М.: Изво "Прогресс". — 2002.
9. Банківська енциклопедія / Під ред. А.М. Мороза. — К.: Ельтон, 1993 — 328 с.
10. Лізинг в Україні / [Капроні Р., Кисіль С., Рязанова Н., Василенко Д.]. — К.: Міжнародна фінансова корпорація, 2004. — 143 с
11. Осецький В.Л. Інвестиції та інновації: проблеми теорії і практики / В.Л. Осецький. — К.: ІАЕ УААН, 2003. — 412 с.

12. Горемыкин В.А. Лизинг: практическое учебно-справочное пособие / В.А. Горемыкин. — М.: Инфра, 1997. — 379 с.
13. Баєва О.І. Переваги і недоліки лізингу в АПК для різних суб'єктів / О.І. Баєва // Механізм господарювання і економічна динаміка в АПК // Міжнар. наук.практ. конфер. Вісник ХДАУ. Збірник наукових праць. — Харків, 2001. — Вип. 8 — С. 96—98.
14. Гринчук Ю.С. Економічна природа та сутність лізингу в аграрному секторі економіки України / Ю.С. Гринчук //Агроінком. — 2005. — №7. — С. 35—40.
15. Черевко Г.В. Лізинг: реалії, проблеми, перспективи / Г.В. Черевко, Г.Б. Калитка // Фінанси України. — 1999. — №2. — С. 40—46.
16. Анташов А.В. Лізинг — нова сфера кредитних фінансових послуг / А.В. Анташов // Фінанси, облік, аудит. — 2005. — №2. — С. 140—144.
17. Іванишин В.В. Лізинг та його розвиток в Україні / В.В. Іванишин. — К.: Т-во "Знання" України, 2002. — 55 с.
18. Коваленко Н., Човнюк Ю. Тенденції розвитку лізингу: світовий досвід і реалії в Україні// Банківська справа, 2000. - № 6. - С. 29-32.
19. Міщенко В.І., Луб"яницький О.Г., Слав"янська Н.Г. Основи лізингу: Навчальний посібник / Серія "Бібліотечка банкіра". - К.: Товариство "знання", КОО, 1997. – 138 с.
20. Ринок фінансових послуг: Навч. посібник. — К.: Кондор, 2006. — 436 с.
21. Плаксін О.А. Систематизація видів лізингу // Економіка АПК. - 2005. - № 9. — С. 72-78.
22. . Мочерний С.В. Методологія економічного дослідження. — Львів: Світ, 2001. — 416 с.
23. Філософія. Навчальний посібник / За заг. ред. Ю.В.Осічнюка. — К.: Атака, 2003. — 464 с.
24. Философский словарь / Под ред. И.Т.Фролова. 5-е изд. — М.: Политиздат, 1987. — 590 с.

25. Годованець О.В. Вибір критеріїв оцінки ефективності інвестицій і використанні лізингових операцій як форми фінансування інвестицій/ О.В.Годованець// Наукові записки. Збірник наукових праць кафедри економічного аналізу. – Тернопіль. - 2000.-№ 8.-С. 159-163.

ТОВАРИСТВО З ДОДАТКОВОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ

"ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД"

"YAGOTYNSKY BUTTER PLANT" LLC

Код ЄДРПОУ 00446003

✓

 не перебуває в процесі припинення

Входить у групу

"Молочний альянс"

Фінансово-майновий стан за 2018 рік*

Актив			
Необоротні активи	Код	На початок року, тис.грн.	На кінець року, тис.грн.
Нематеріальні активи	1000	0	0
первісна вартість	1001	0	0
накопичена амортизація	1002	0	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0
Основні засоби	1010	210 000 – 220 000	280 000 – 290 000
первісна вартість	1011	380 000 – 390 000	490 000 – 500 000
знос	1012	170 000 – 180 000	200 000 – 210 000
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	77 000 – 78 000	77 000 – 78 000
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0

Усього	1095	290 000 – 300 000	360 000 – 370 000
Оборотні активи	Код	На початок року, тис.грн.	На кінець року, тис.грн.
Запаси	1100	120 000 – 130 000	110 000 – 120 000
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	280 000 – 290 000	310 000 – 320 000
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	8 100 – 8 200	8 700 – 8 800
з бюджетом	1135	20 – 25	35 – 40
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	410 – 420	910 – 920
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	13 000 – 14 000	33 000 – 34 000
Витрати майбутніх періодів	1170	880 – 890	180 – 190
Інші оборотні активи	1190	3 000 – 3 100	1 000 – 1 100
Усього	1195	660 000 – 670 000	850 000 – 860 000

Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Фінансово-майновий стан	1300	960 000 – 970 000	1 200 000 – 1 300 000

Пасив

Власний капітал	Код	На початок року, тис.грн.	На кінець року, тис.грн.
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	3 700 – 3 800	3 700 – 3 800
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	0	0

Резервний капітал	1415	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	390 000 – 400 000	450 000 – 460 000
Неоплачений капітал	1425	0	0
Вилучений капітал	1430	0	0
Усього	1495	400 000 – 410 000	450 000 – 460 000

Довгострокові зобов'язання і забезпечення	Код	На початок року, тис.грн.	На кінець року, тис.грн.
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	200 000 – 210 000	160 000 – 170 000
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Усього	1595	200 000 – 210 000	160 000 – 170 000

Поточні зобов'язання і забезпечення	Код	На початок року, тис.грн.	На кінець року, тис.грн.
Короткострокові кредити банків	1600	75 000 – 76 000	150 000 – 160 000

Поточна кредиторська заборгованість за:

довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
товари, роботи, послуги	1615	110 000 – 120 000	150 000 – 160 000
розрахунками з бюджетом	1620	11 000 – 12 000	13 000 – 14 000
у тому числі з податку на прибуток	1621	8 700 – 8 800	9 000 – 9 100
розрахунками зі страхування	1625	840 – 850	1 200 – 1 300
розрахунками з оплати праці	1630	2 900 – 3 000	4 600 – 4 700
Поточні забезпечення	1660	5 900 – 6 000	9 500 – 9 600
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	20 000 – 21 000	42 000 – 43 000

Усього	1695	350 000 – 360 000	590 000 – 600 000
Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
Фінансово-майновий стан	1900	960 000 – 970 000	1 200 000 – 1 300 000

Інформація про фінансові результати за 2018 рік*

Фінансові результати	Код	За поточний рік, тис.грн.	За попередній рік, тис.грн.
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	3 200 000 – 3 300 000	2 700 000 – 2 800 000
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	2 300 000 – 2 400 000	2 000 000 – 2 100 000
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0
Валовий:			
прибуток	2090	850 000 – 860 000	650 000 – 660 000
збиток	2095	0	0
Інші операційні доходи	2120	5 000 – 5 100	3 200 – 3 300
Адміністративні витрати	2130	26 000 – 27 000	22 000 – 23 000
Витрати на збут	2150	440 000 – 450 000	360 000 – 370 000
Інші операційні витрати	2180	23 000 – 24 000	10 000 – 11 000
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	360 000 – 370 000	250 000 – 260 000
збиток	2195	0	0
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	5 400 – 5 500	3 300 – 3 400
Інші доходи	2240	110 – 120	610 – 620

Фінансові витрати	2250	62 000 – 63 000	62 000 – 63 000
Втрати від участі в капіталі	2255	0	0
Інші витрати	2270	1 400 – 1 500	680 – 690
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	300 000 – 310 000	200 000 – 210 000
збиток	2295	0	0
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-56 000...-55 000	36 000 – 37 000
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	250 000 – 260 000	160 000 – 170 000
збиток	2355	0	0
Сукупний дохід	Код	За поточний рік, тис.грн.	За попередній рік, тис.грн.
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід	2465	250 000 – 260 000	160 000 – 170 000

Елементи операційних витрат	Код	За поточний рік, тис.грн.	За попередній рік, тис.грн.
Матеріальні затрати	2500	1 900 000 – 2 000 000	1 700 000 – 1 800 000
Витрати на оплату праці	2505	100 000 – 110 000	74 000 – 75 000
Відрахування на соціальні заходи	2510	23 000 – 24 000	16 000 – 17 000
Амортизація	2515	37 000 – 38 000	27 000 – 28 000
Інші операційні витрати	2520	410 000 – 420 000	340 000 – 350 000
Разом	2550	2 500 000 – 2 600 000	2 200 000 – 2 300 000

Розрахунок показників прибутковості акцій	Код	За поточний рік, тис.грн.	За попередній рік, тис.грн.
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

* Застереження для користувачів!

Аналітична інформація розділу «Фінанси» Системи «YOUCONTROL» (включно з усіма його підрозділами) має виключно рекомендаційний характер. Формування цієї інформації, упорядкування й розташування її складових частин, а також побудова функціональних зв'язків між нею та/або створеними на її основі базами (компіляціями) даних та/або іншою інформацією, є результатом роботи спеціальних програмних засобів.

Аналітична інформація розділу «Фінанси» не замінює наявну офіційну інформацію, не встановлює будь-які факти або обставини, що мають юридичне значення, й не може бути використана як експертні, аудиторські та інші офіційні висновки.

Використання зазначеної інформації будь-якими особами для прийняття управлінських, юридичних, фінансових, організаційних та будь-яких інших рішень, дій або бездіяльності здійснюється ними виключно на власний розсуд і ТОВ «Ю-КОНТРОЛ» за їхні наслідки відповідальності не несе.

ТОВАРИСТВО З ДОДАТКОВОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ

"ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД"

"YAGOTYNSKY BUTTER PLANT" LLC

Код ЄДРПОУ 00446003

не перебуває в процесі припинення

Входить у групу

"Молочний альянс"

Фінансово-майновий стан за 2019 рік*

Актив

Необоротні активи	Код	На початок року, тис.грн.	На кінець року, тис.грн.
Нематеріальні активи	1000	0	0
первісна вартість	1001	0	0
накопичена амортизація	1002	0	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0
Основні засоби	1010	280 000 – 290 000	290 000 – 300 000
первісна вартість	1011	490 000 – 500 000	550 000 – 560 000
знос	1012	200 000 – 210 000	250 000 – 260 000
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	77 000 – 78 000	77 000 – 78 000
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	110 – 120
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	23 000 – 24 000

Усього	1095	360 000 – 370 000	400 000 – 410 000
Оборотні активи	Код	На початок року, тис.грн.	На кінець року, тис.грн.
Запаси	1100	110 000 – 120 000	100 000 – 110 000
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	310 000 – 320 000	410 000 – 420 000
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	8 700 – 8 800	8 300 – 8 400
з бюджетом	1135	35 – 40	13 000 – 14 000
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	910 – 920	7 400 – 7 500
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	33 000 – 34 000	19 000 – 20 000
Витрати майбутніх періодів	1170	180 – 190	190 – 200
Інші оборотні активи	1190	1 000 – 1 100	130 – 140
Усього	1195	850 000 – 860 000	950 000 – 960 000
Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Фінансово-майновий стан	1300	1 200 000 – 1 300 000	1 300 000 – 1 400 000
Пасив			
Власний капітал	Код	На початок року, тис.грн.	На кінець року, тис.грн.
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	3 700 – 3 800	3 700 – 3 800
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	0	0

Резервний капітал	1415	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	450 000 – 460 000	520 000 – 530 000
Неоплачений капітал	1425	0	0
Вилучений капітал	1430	0	0
Усього	1495	450 000 – 460 000	520 000 – 530 000

Довгострокові зобов'язання і забезпечення	Код	На початок року, тис.грн.	На кінець року, тис.грн.
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	160 000 – 170 000	210 000 – 220 000
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Усього	1595	160 000 – 170 000	210 000 – 220 000

Поточні зобов'язання і забезпечення	Код	На початок року, тис.грн.	На кінець року, тис.грн.
Короткострокові кредити банків	1600	150 000 – 160 000	120 000 – 130 000

Поточна кредиторська заборгованість за:

довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	6 200 – 6 300
товари, роботи, послуги	1615	150 000 – 160 000	170 000 – 180 000
розрахунками з бюджетом	1620	13 000 – 14 000	14 000 – 15 000
у тому числі з податку на прибуток	1621	9 000 – 9 100	2 800 – 2 900
розрахунками зі страхування	1625	1 200 – 1 300	1 400 – 1 500
розрахунками з оплати праці	1630	4 600 – 4 700	5 200 – 5 300
Поточні забезпечення	1660	9 500 – 9 600	14 000 – 15 000
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	42 000 – 43 000	54 000 – 55 000

Усього	1695	590 000 – 600 000	600 000 – 610 000
Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
Фінансово-майновий стан	1900	1 200 000 – 1 300 000	1 300 000 – 1 400 000

Інформація про фінансові результати за 2019 рік*

Фінансові результати	Код	За поточний рік, тис.грн.	За попередній рік, тис.грн.
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	3 100 000 – 3 200 000	3 200 000 – 3 300 000
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	2 500 000 – 2 600 000	2 300 000 – 2 400 000
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0
Валовий:			
прибуток	2090	590 000 – 600 000	850 000 – 860 000
збиток	2095	0	0
Інші операційні доходи	2120	5 800 – 5 900	5 000 – 5 100
Адміністративні витрати	2130	33 000 – 34 000	26 000 – 27 000
Витрати на збут	2150	240 000 – 250 000	440 000 – 450 000
Інші операційні витрати	2180	22 000 – 23 000	23 000 – 24 000
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	290 000 – 300 000	360 000 – 370 000
збиток	2195	0	0
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	3 500 – 3 600	5 400 – 5 500
Інші доходи	2240	15 – 20	110 – 120

Фінансові витрати	2250	79 000 – 80 000	62 000 – 63 000
Втрати від участі в капіталі	2255	0	0
Інші витрати	2270	до 10	1 400 – 1 500
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	220 000 – 230 000	300 000 – 310 000
збиток	2295	0	0
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-37 000...-36 000	-56 000...-55 000
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	180 000 – 190 000	250 000 – 260 000
збиток	2355	0	0
Сукупний дохід	Код	За поточний рік, тис.грн.	За попередній рік, тис.грн.
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід	2465	180 000 – 190 000	250 000 – 260 000

Елементи операційних витрат	Код	За поточний рік, тис.грн.	За попередній рік, тис.грн.
Матеріальні затрати	2500	2 000 000 – 2 100 000	1 900 000 – 2 000 000
Витрати на оплату праці	2505	140 000 – 150 000	100 000 – 110 000
Відрахування на соціальні заходи	2510	29 000 – 30 000	23 000 – 24 000
Амортизація	2515	56 000 – 57 000	37 000 – 38 000
Інші операційні витрати	2520	540 000 – 550 000	410 000 – 420 000
Разом	2550	2 800 000 – 2 900 000	2 500 000 – 2 600 000

Розрахунок показників прибутковості акцій	Код	За поточний рік, тис.грн.	За попередній рік, тис.грн.
Середньорічна кількість простих акцій	2600	0	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	0	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0	-

* Застереження для користувачів!

Аналітична інформація розділу «Фінанси» Системи «YOUCONTROL» (включно з усіма його підрозділами) має виключно рекомендаційний характер. Формування цієї інформації, упорядкування й розташування її складових частин, а також побудова функціональних зв'язків між нею та/або створеними на її основі базами (компіляціями) даних та/або іншою інформацією, є результатом роботи спеціальних програмних засобів.

Аналітична інформація розділу «Фінанси» не замінює наявну офіційну інформацію, не встановлює будь-які факти або обставини, що мають юридичне значення, й не може бути використана як експертні, аудиторські та інші офіційні висновки.

Використання зазначеної інформації будь-якими особами для прийняття управлінських, юридичних, фінансових, організаційних та будь-яких інших рішень, дій або бездіяльності здійснюється ними виключно на власний розсуд і ТОВ «Ю-КОНТРОЛ» за їхні наслідки відповідальності не несе.

ТОВАРИСТВО З ДОДАТКОВОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ

"ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД"

"YAGOTYNSKY BUTTER PLANT" LLC

Код ЄДРПОУ 00446003

не перебуває в процесі припинення

Входить у групу

"Молочний альянс"

Фінансово-майновий стан за 2020 рік*

Актив

Необоротні активи	Код	На початок року, тис.грн.	На кінець року, тис.грн.
Нематеріальні активи	1000	0	0
первісна вартість	1001	0	0
накопичена амортизація	1002	0	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0
Основні засоби	1010	299 742	449 730
первісна вартість	1011	555 394	745 525
знос	1012	255 652	295 795
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	77 225	52 495
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	115	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Інші необоротні активи	1090	23 633	19 734

Усього	1095	400 715	521 959
--------	------	---------	---------

Оборотні активи	Код	На початок року, тис.грн.	На кінець року, тис.грн.
Запаси	1100	106 923	166 210
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	414 886	443 374

Дебіторська заборгованість за розрахунками:

за виданими авансами	1130	8 394	7 737
з бюджетом	1135	13 105	912
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	7 416	7 765
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	19 270	10 217
Витрати майбутніх періодів	1170	197	249
Інші оборотні активи	1190	130	1 182
Усього	1195	956 393	1 027 446

Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Фінансово-майновий стан	1300	1 357 108	1 549 405

Пасив

Власний капітал	Код	На початок року, тис.грн.	На кінець року, тис.грн.
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	3 797	3 797
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	0	0

Резервний капітал	1415	0	1 528
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	524 553	587 459
Неоплачений капітал	1425	0	0
Вилучений капітал	1430	0	0
Усього	1495	528 350	592 784

Довгострокові зобов'язання і забезпечення	Код	На початок року, тис.грн.	На кінець року, тис.грн.
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	219 143	201 451
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Усього	1595	219 143	201 451

Поточні зобов'язання і забезпечення	Код	На початок року, тис.грн.	На кінець року, тис.грн.
Короткострокові кредити банків	1600	129 238	216 608

Поточна кредиторська заборгованість за:

довгостроковими зобов'язаннями	1610	6 225	8 185
товари, роботи, послуги	1615	172 321	201 194
розрахунками з бюджетом	1620	14 344	4 840
у тому числі з податку на прибуток	1621	2 807	499
розрахунками зі страхування	1625	1 486	1 794
розрахунками з оплати праці	1630	5 293	6 461
Поточні забезпечення	1660	14 599	17 938
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	54 427	5 773

Усього	1695	609 615	755 170
Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
Фінансово-майновий стан	1900	1 357 108	1 549 405

Інформація про фінансові результати за 2020 рік*

Фінансові результати	Код	За поточний рік, тис.грн.	За попередній рік, тис.грн.
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	3 166 323	3 160 485
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	2 657 868	2 566 752
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0
Валовий:			
прибуток	2090	508 455	593 733
збиток	2095	0	0
Інші операційні доходи	2120	3 332	5 869
Адміністративні витрати	2130	33 076	33 139
Витрати на збут	2150	239 378	246 123
Інші операційні витрати	2180	15 995	22 961
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	223 338	297 379
збиток	2195	0	0
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	2 539	3 503
Інші доходи	2240	24 903	19

Фінансові витрати	2250	72 302	79 520
Втрати від участі в капіталі	2255	0	0
Інші витрати	2270	24 739	3
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	153 739	221 378
збиток	2295	0	0
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-24 192	-36 637
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	129 547	184 741
збиток	2355	0	0
Сукупний дохід	Код	За поточний рік, тис.грн.	За попередній рік, тис.грн.
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід	2465	129 547	184 741

Елементи операційних витрат	Код	За поточний рік, тис.грн.	За попередній рік, тис.грн.
Матеріальні затрати	2500	3 111 347	2 068 674
Витрати на оплату праці	2505	163 734	147 942
Відрахування на соціальні заходи	2510	35 183	29 646
Амортизація	2515	62 277	56 513
Інші операційні витрати	2520	641 210	545 613
Разом	2550	4 013 751	2 848 388

Розрахунок показників прибутковості акцій	Код	За поточний рік, тис.грн.	За попередній рік, тис.грн.
Середньорічна кількість простих акцій	2600	0	0
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	0	0
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0	0
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0	0
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0	0

* Застереження для користувачів!

Аналітична інформація розділу «Фінанси» Системи «YOUCONTROL» (включно з усіма його підрозділами) має виключно рекомендаційний характер. Формування цієї інформації, упорядкування й розташування її складових частин, а також побудова функціональних зв'язків між нею та/або створеними на її основі базами (компіляціями) даних та/або іншою інформацією, є результатом роботи спеціальних програмних засобів.

Аналітична інформація розділу «Фінанси» не замінює наявну офіційну інформацію, не встановлює будь-які факти або обставини, що мають юридичне значення, й не може бути використана як експертні, аудиторські та інші офіційні висновки.

Використання зазначеної інформації будь-якими особами для прийняття управлінських, юридичних, фінансових, організаційних та будь-яких інших рішень, дій або бездіяльності здійснюється ними виключно на власний розсуд і ТОВ «Ю-КОНТРОЛ» за їхні наслідки відповідальності не несе.